

2024

ОГЛЯД
щодо використання неприбуткових організацій
у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних
злочинним шляхом, та фінансування тероризму

Державна служба
фінансового
моніторингу
України

Огляд
«Використання неприбуткових організацій у цілях легалізації
(відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом,
та фінансування тероризму»

Держфінмоніторингом за результатами проведеного дослідження ризиків використання неприбуткових організацій підготовлено огляд на тему «Використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму».

З початку 2018 року Держфінмоніторингом періодично проводиться відповідні дослідження з метою зменшення рівня ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Використання неприбуткових організацій у незаконних цілях дозволяє злочинцям отримати подвійну вигоду: по-перше, створити засіб для таких незаконних дій і, по-друге, забезпечити прикриття своєї діяльності. Розуміння загроз та способів незаконного використання неприбуткових організацій та оцінювання відповідних ризиків дозволить невілювати ймовірність залучення таких організацій до незаконної діяльності.

При цьому варто відзначити, що після повномасштабного вторгнення, неприбуткові організації зіграли важливу роль у наданні гуманітарної допомоги та підтримки постраждалим в Україні від агресора. На даний час, така діяльність продовжується.

Результати даного огляду можуть бути використані для управління та зменшення потенційних ризиків.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
I. СТАНДАРТИ FATF	7
II. ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	10
III. РЕЗУЛЬТАТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОВЕДЕНОГО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ ПРО ОТРИМАНУ ІНФОРМАЦІЮ ВІД СПФМ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ НПО.....	11
3.1. Кількість зареєстрованих неприбуткових організацій	11
3.2. Дані щодо отриманих повідомлень про фінансові операції	14
3.3. Дані щодо розподілу отриманих повідомлень про фінансові операції за регіонами учасників НПО	16
3.4. Дані щодо отриманих повідомлень про фінансові операції за ознаками фінансового моніторингу	20
3.5. Дані щодо отриманих кейсових повідомлень.....	22
3.6. Дані щодо відмов у проведенні фінансових операцій та зупиненні фінансових операцій	28
3.7. Дані щодо відмовлення від встановлення (підтримання) ділових відносин	31
3.8. Інформація про розбіжності між відомостями про КБВ клієнта, які містяться в ЄДР, та інформацією про КБВ, отриманою СПФМ.....	33
IV. ВИКОРИСТАННЯ НПО У ЗЛОЧИННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ, ВИЯВЛЕНОЇ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ	35
V. СПОСОБИ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ НПО.....	42
VI. ІНДИКАТОРИ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ НПО	43
VII. КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ.....	48
VIII. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ НПО	52
8.1. Тероризм	54
8.2. Списки РБ ООН.....	55
8.3. Дані щодо фізичних осіб	55
8.4. Перевірка чинності документів	55
8.5. Санкції.....	56
8.6. Реєстри Міністерства юстиції України.....	58
8.7. Інформація Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.....	58
8.8. Судові органи	59
8.9. Компанії, зареєстровані в Україні.....	59

8.10. Компанії, зареєстровані в іноземних юрисдикціях	59
8.11. Діяльність сумнівних інвестиційних проєктів.....	61
8.12. Набори корисних посилань.....	61
8.13. Архів Інтернету	62

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

FATF	Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей
ВК	відмивання коштів
Держфінмоніторинг	Державна служба фінансового моніторингу України
ДУМ	додатковий узагальнений матеріал
ЄДР	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
Закон про запобігання та протидію	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»
ІЗ	інші злочини (кримінальне правопорушення, що не стосується легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму)
КБВ	кінцевий бенефіціарний власник
КК України	Кримінальний кодекс України
Комітет MONEYVAL	Комітет експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму
НПО	неприбуткові організації
ПВК	протидія відмиванню коштів
ПО	правоохоронні органи
ПФО	повідомлення про фінансові операції
ПФР	підрозділ фінансової розвідки
РБ	республіка білорусь
РБ ООН	Рада Безпеки Організації Об'єднаних націй
Реєстр НПО і організацій	Реєстр неприбуткових організацій та установ
РФ	російська федерація
СПФМ	суб'єкт первинного фінансового моніторингу
УМ	узагальнений матеріал
ФО	фінансові операції
ФОП	фізична особа підприємець
ФРЗМЗ	фінансування розповсюдження зброї масового знищення
ФТ	фінансування тероризму

ВСТУП

В умовах сучасних викликів державній безпеці України роль неприбуткового сектора стала важливим чинником національної єдності у подоланні наслідків російської агресії, а також кризових явищ в різних галузях економіки.

За даними дослідження Forbes Ukraine, у 2023 році загальний обсяг коштів, спрямованих на благодійну допомогу, становив 2-2,5% ВВП.

Водночас, НПО мають ряд переваг, які роблять їх привабливими для злочинців:

- доступ до значних фінансових ресурсів, які можуть бути привласнені;
- проведення великих обсягів фінансових операцій, що може використано для приховування злочинних фінансових потоків.

Участь ряду НПО у протиправних схемах підриває репутацію всього некомерційного сектора та довіру фінансових установ і донорів. Це має непропорційний вплив на діяльність неприбуткового сектора там, де вона найбільш потрібна. Багато НПО покладаються на жертви та надійний доступ до банківських та інших фінансових послуг. Донори вірять, що ресурси, надані НПО, фінансові чи матеріальні, будуть використані на «добрі справи» відповідно до їх заявленої мети. Ця довіра є фундаментом для сектора НПО.

Розуміння ризиків неприбуткового сектора, пов'язаних з фінансуванням тероризму та іншими злочинами, з якими він стикається, має вирішальне значення для пом'якшення вразливостей та загроз його використання у незаконних цілях.

НПО мають різний рівень ризиків ФТ/ВК/ФРЗМЗ/ІЗ та застосування заходів для зниження цих ризиків.

На визначення рівня ризиків впливають різні фактори, зокрема, такі як:

- вид НПО, його профіль, прозорість структури, цілей, завдань, характеру та виду діяльності (НПО здійснюють/не здійснюють діяльність у безпосередній близькості (всередині країни або за кордоном) до зон активної загрози або груп населення; отримують/не отримують фінансування від суб'єктів, розташованих поблизу зон активної загрози, або переміщують/не переміщують кошти до або через такі райони);
- джерела походження, цільового використання та прозорість витрат коштів;
- інформація про його донорів, партнерів, контрагентів та їх довірених осіб.

У цьому контексті необхідно впроваджувати комплексний підхід щодо здійснення заходів, передбачених Рекомендацією 8 FATF¹, Пояснювальною запискою до неї та вимогами регуляторних актів, що спрямовані на зменшення або уникнення виявлених ризиків.

Застосовувані заходи щодо НПО повинні бути пропорційні виявленим ризикам.

Такі заходи повинні сприяти прозорості та викликати більшу впевненість у секторі, серед донорської спільноти, фінансових установ та широкої громадськості щодо того, що благодійні кошти та послуги досягають своїх передбачуваних законних бенефіціарів.

Разом з тим, заходи, вжиті для захисту НПО, не повинні надмірно порушувати або перешкоджати законній діяльності НПО.

Дане дослідження є практичним посібником, яке спрямовано для підвищення обізнаності про потенційну вразливість використання НПО у протиправних схемах, пов'язаних з ФТ/ВК/ФРЗМЗ/ІЗ, а також для розробки заходів з управління ризиками стосовно неприбуткового сектора.

¹ https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/mizhnarodne-spivrobitnictvo/mizhnarodni-standarti/standarti_FATF/standarti-FATF2022.html

I. СТАНДАРТИ FATF

Рекомендація 8 FATF визначає стандарти, що стосуються діяльності НПО (блок С – фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення).

8 Рекомендація FATF

Країни повинні ідентифікувати організації, які підпадають під FATF визначення неприбуткових організацій (НПО), та оцінити їхні ризики фінансування тероризму.

Країни повинні запровадити цілеспрямовані, пропорційні та ризико-орієнтовані заходи, не порушуючи і не перешкоджаючи законній діяльності НПО, відповідно до ризикоорієнтованого підходу.

Метою цих заходів є захист таких НПО від неправомірного використання для фінансуванням тероризму, зокрема:

- (а) терористичними організаціями, що позиціонують себе за законних суб'єктів;
- (б) з метою використання законних суб'єктів в якості каналів для фінансування тероризму, включаючи їх використання з метою уникнення заморожування активів;
- (с) для покривання або приховування незаконного переведення коштів, призначених для законних цілей, терористичним організаціям.

Застосування ризико-орієнтованого підходу

Країни повинні:

- (а) не порушуючи вимог Рекомендації 1, оскільки не всі НПО за своєю суттю є високо ризиковими (деякі можуть становити незначний ризик чи взагалі не нести собою ризик), визначити, яка підгрупа організацій підпадає під визначення 28 FATF «неприбуткова організація», та використовувати усі відповідні джерела інформації, з метою встановлення особливостей і видів НПО, які, в силу своєї діяльності або характеристик, знаходяться під загрозою використання 29 для фінансування тероризму;
- (б) встановити характер загроз, які несуть терористичні організації НПО, що перебувають під загрозою ризику, а також яким чином терористи використовують такі неприбуткові організації;
- (с) переглядати адекватність заходів, у тому числі законодавство та нормативно-правові акти, які стосуються сектору неприбуткових організацій, що можуть бути використані для сприяння фінансуванню тероризму для того, щоб мати можливість вживати відповідних та ефективних заходів з усунення виявлених ризиків;
- (д) періодично здійснювати оцінку сектору шляхом розгляду нової інформації про потенційну уразливість сектору до терористичної діяльності з метою забезпечення ефективного вжиття заходів.

Інформаційно-роз'яснювальна робота з питань ФТ

Країни повинні:

(a) мати чітку політику для сприяння підзвітності, цілісності, та довірі суспільства до адміністрації і управління НПО;

(b) підтримувати та проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу та освітні програми з метою підвищення та поглиблення обізнаності серед НПО, а також серед співтовариства донорів щодо потенційних вразливостей НПО до загроз та ризиків використання їх для фінансування тероризму, та стосовно заходів, яких можуть вживати НПО для захисту їх від такого використання;

(c) співпрацювати з НПО з метою розробки та удосконалення кращих практик для усунення ризиків та вразливостей до фінансування тероризму і таким чином захистити їх від використання для фінансування тероризму;

(d) сприяти неприбутковим організаціям у здійсненні операцій через регульовані фінансові канали, по можливості, пам'ятаючи про різні можливості фінансових секторів у різних країнах та у різних сферах невідкладних благодійних та гуманітарних питань.

Нагляд (моніторинг) щодо НПО

Країни повинні вживати заходів щодо сприяння ефективному нагляду чи моніторингу таким чином, щоб вони мали можливість продемонструвати вжиття ризико-орієнтовних заходів до НПО, які є під загрозою бути використаними для фінансування тероризму.

Компетентні органи повинні:

(a) здійснювати моніторинг додержання НПО вимог даної Рекомендації, у тому числі вживати до них ризико-орієнтовних заходів;

(b) бути спроможними застосовувати ефективні, пропорційні та переконливі санкції за порушення законодавства НПО та особами, які діють від імені цих НПО.

Збір інформації та розслідування

Країни повинні:

(a) наскільки це можливо, забезпечувати ефективну співпрацю, координацію та обмін інформацією між відповідними органами або організаціями усіх рівнів, які мають інформацію про НПО;

(b) бути компетентними у проведенні розслідувань та мати можливість здійснювати перевірку тих НПО щодо яких існує підозра, що вони використовуються для фінансування тероризму, або, тих, які активно сприяють терористичній діяльності чи діяльності терористичних організацій;

(c) забезпечити, щоб повний доступ до інформації стосовно адміністрації та управління окремими НПО (у тому числі фінансової та програмної інформації) можна було отримати під час проведення

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

розслідування;

(d) встановити відповідні механізми для забезпечення того, щоб інформація оперативно передавалася відповідним компетентним органам для здійснення превентивних або слідчих дій, коли є підозри або розумні підстави підозрювати, що НПО:

(1) використовується для фінансування тероризму/чи є прикриттям для збору коштів терористичною організацією;

(2) використовується в якості каналу для фінансування тероризму, у тому числі з метою уникнення заморожування рахунків, або інших форм сприяння тероризму;

(3) приховує чи маскує таємне нецільове використання коштів, призначених для законних цілей, але перенаправлених на користь терористів чи терористичних організацій.

Здатність відповідати на міжнародні запити щодо інформації стосовно НПО

Країни повинні визначити відповідні контактні пункти і процедури реагування на міжнародні запити про надання інформації щодо конкретних НПО, що підозрюються у фінансуванні тероризму або інших формах підтримки терористичної діяльності.

Пояснювальна записка до Рекомендації 8 FATF (неприбуткові організації)

Визначення НПО. Згідно з наведеним у Рекомендації 8 визначенням, для цілей зазначеної Рекомендації, НПО відноситься до юридичної особи або правового утворення чи організації, яка в першу чергу здійснює збір чи витрачання коштів для благодійних, релігійних, культурних, освітніх, соціальних або братських цілей, чи для здійснення інших видів «добрих справ».

З урахуванням зазначених положень під визначення рекомендації 8 FATF підпадають:

- громадські об'єднання;
- релігійні організації;
- благодійні організації;
- професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок;
- спілки (асоціації);
- творчі спілки.

II. ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Боротьба з фінансуванням тероризму щодо зловживань неприбуткових організацій

У 2023 році FATF опублікувала дослідження на тему «Боротьба з фінансуванням тероризму щодо зловживань неприбуткових організацій».

НПО відіграють життєво важливу роль у світовій економіці та в багатьох національних економіках і соціальних системах. Їхні зусилля доповнюють діяльність уряду та бізнес-сектору щодо надання необхідної, іноді рятівної підтримки, комфорту та надії тим, хто цього потребує. Добре функціонуючі НПО також можуть сприяти запобіганню тероризму шляхом запобігання радикалізації та екстремізму шляхом цілеспрямованої підтримки вразливих осіб та громад.

Протягом двох десятиліть після того, як зловживання НПО з боку терористів і терористичних організацій були офіційно визнані такими, що викликають занепокоєння, сектор вжив численних заходів щодо управління, прозорості та підзвітності, щоб зменшити ризики зловживань фінансуванням тероризму (ТФ). У рідкісних випадках НПО продовжують зловживати та експлуатуватися терористами за допомогою різних засобів. Терористи і терористичні організації можуть намагатися використовувати НПО для збору і переміщення коштів, надання матеріально-технічної підтримки, заохочення вербування терористів, забезпечення завіси легітимності або іншої підтримки терористичних організацій і операцій.

Дане дослідження ілюструє вимоги Рекомендації 8 та підходи щодо ефективного впровадження, заснованого на оцінці ризиків.

III. РЕЗУЛЬТАТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОВЕДЕНОГО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ ПРО ОТРИМАНУ ІНФОРМАЦІЮ ВІД СПФМ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ НПО

3.1. Кількість зареєстрованих неприбуткових організацій

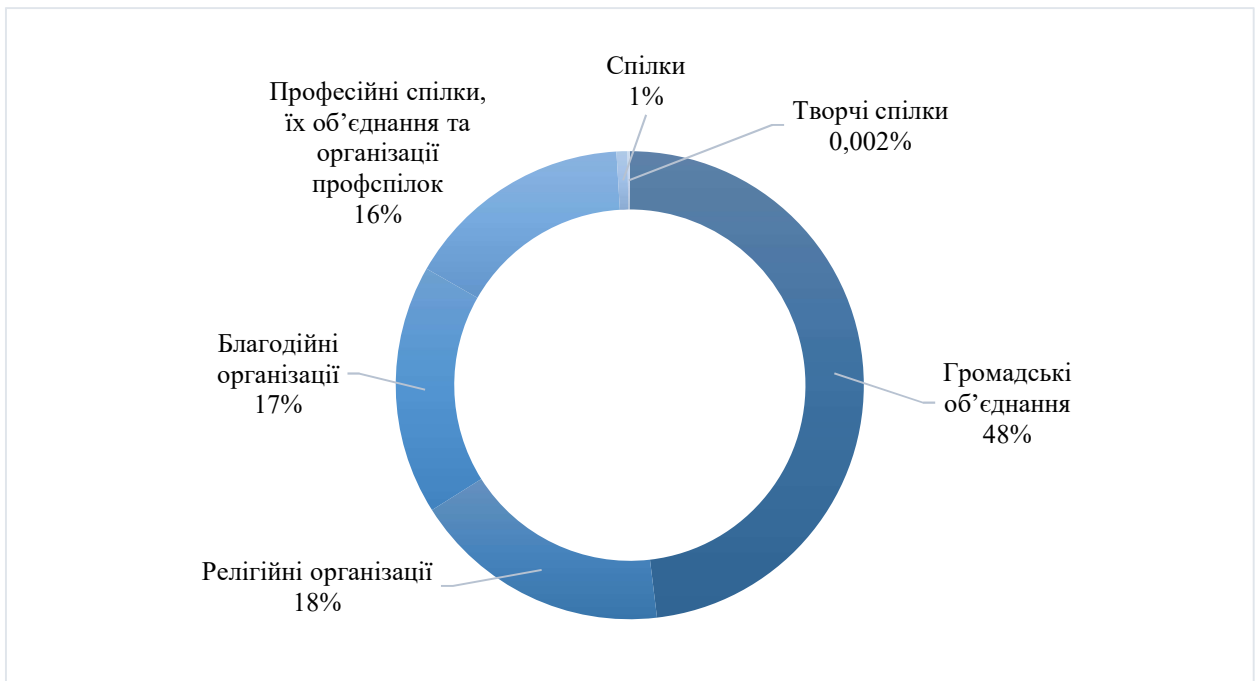
Станом на 01.01.2024 на обліку в органах Державної податкової служби перебувало 222 853 неприбуткових установ та організацій.

Обсяг неприбуткового сектору за роками

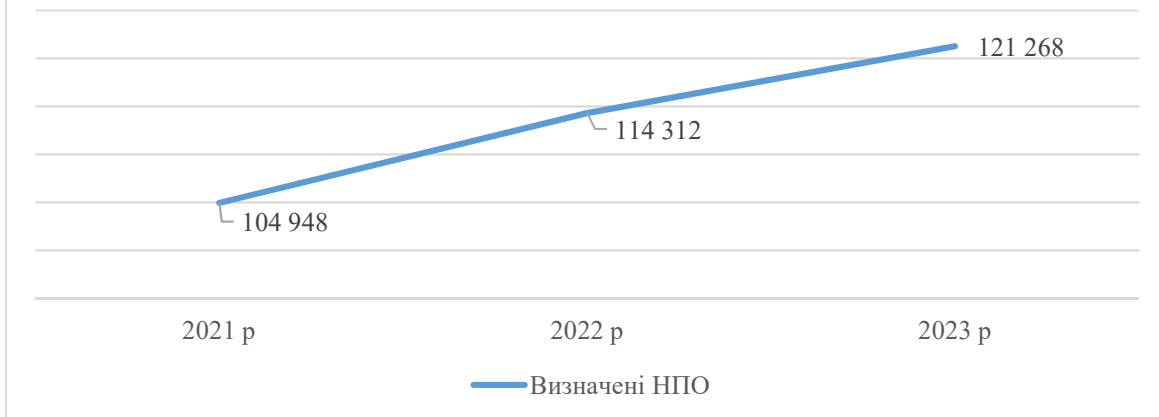
Рік	Загальна кількість НПО	Приріст	%
2021 р	205 484	-115 772	-36,0%
2022 р	215 858	+10 374	+5,0%
2023 р	222 864	+7 006	+3,2%

Станом на 01.01.2024 на обліку в органах Державної податкової служби перебувало **121 268** неприбуткових установ та організацій, які підпадають під визначення Рекомендації 8 FATF, з них:

- громадські об'єднання - **58 395**;
- релігійні організації - **21 687**;
- благодійні організації - **20 910**;
- професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок – **19 176**;
- спілки (асоціації) - **917**;
- творчі спілки - **183**.

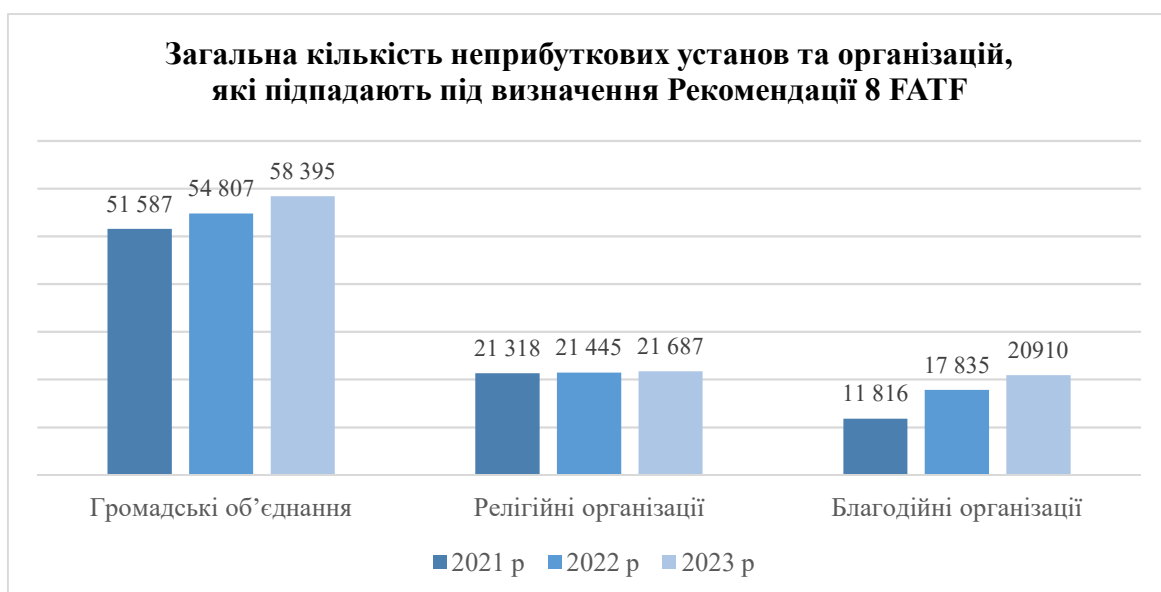
Динаміка зростання обсягу неприбуткового сектору, які підпадають під визначення Рекомендації 8 FATF

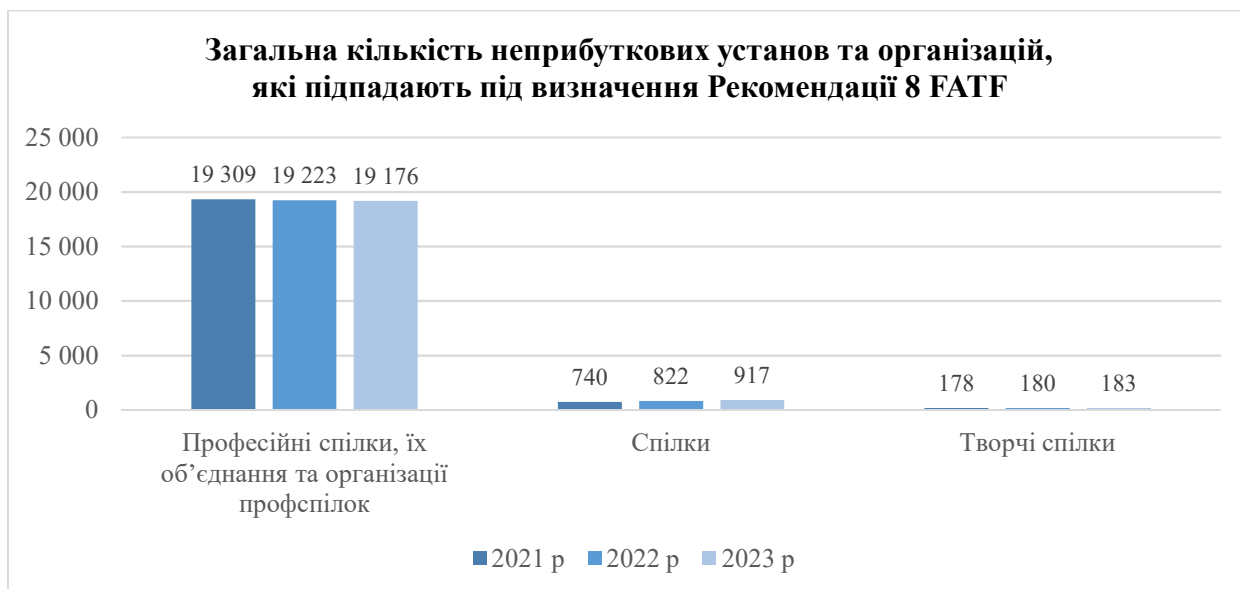

Тенденції щодо обсягу облікованого ДПС неприбуткового сектора, за визначенням Рекомендації 8 FATF

Вид НПО	Кількість НПО за роками			
	2021 р	2022 р	2023 р	Приріст 2021/2023 рр
Громадські об'єднання	51 587	54 807	58 395	6 808
Релігійні організації	21 318	21 445	21 687	369
Благодійні організації	11 816	17 835	20 910	9 094
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	19 309	19 223	19 176	-133
Спілки (Асоціації)	740	822	917	177
Творчі спілки	178	180	183	5
Загалом	104 948	114 312	121 268	16 320

Загальна кількість неприбуткових установ та організацій, які підпадають під визначення Рекомендації 8 FATF

Протягом 2021-2023 рр в Україні спостерігався помітний ріст громадських об'єднань та благодійних організацій. У цей період спостерігається незначне скорочення кількості професійних спілок.

3.2. Дані щодо отриманих повідомлень про фінансові операції

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано **37 660** повідомлень про фінансові операції, які здійснені за участю **5 687** НПО.

Загальні обсяги отриманих повідомлень про фінансові операції (ПФО) та їх учасників

Рік	Загальна кількість ПФО взятих на облік ДСФМУ	Кількість неприбуткових організацій, які є учасниками ПФО	Кількість ПФО взятих на облік, які проведені за участю НПО	% від загальної кількості ПФО, які проведені за участю НПО
Загалом	4 268 863	5 687	37 660	0,9%
2021 р	1 659 877	1 065	9 554	0,6%
2022 р	1 179 392	1 726	10 091	0,9%
2023 р	1 429 594	2 896	18 015	1,3%

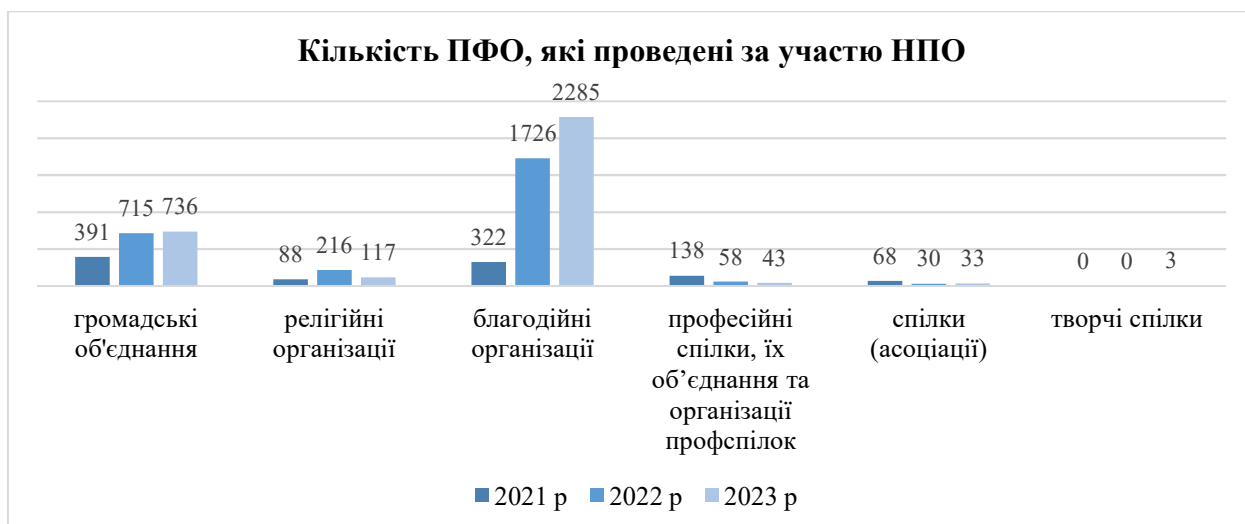
Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано **6 969** повідомлень про фінансові операції, які проведені за участю неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF).

Держфінмоніторинг отримував повідомлення про фінансові операції від банківських установ та торгівців цінними паперами.

Обсяг повідомлень про фінансові операції взятих на облік, у розрізі видів неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF)

Вид НПО	Кількість ПФО, які проведені за участю НПО				Приріст 2021/2023 рр	
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	од	%
Загалом	6 969	1 007	2 745	3 217	2 210	219%
Громадські об'єднання	1 842	391	715	736	345	88%
Релігійні організації	421	88	216	117	29	33%
Благодійні організації	4 333	322	1 726	2 285	1 963	610%
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	239	138	58	43	-95	-
Спілки (Асоціації)	131	68	30	33	-35	-
Творчі спілки	3	0	0	3	3	-

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Найбільший приріст повідомлень про фінансові операції у 2021-2023 рр був зафіксований щодо благодійних організацій. Громадські об'єднання також мали позитивну динаміку, а релігійні організації демонструють зменшення.

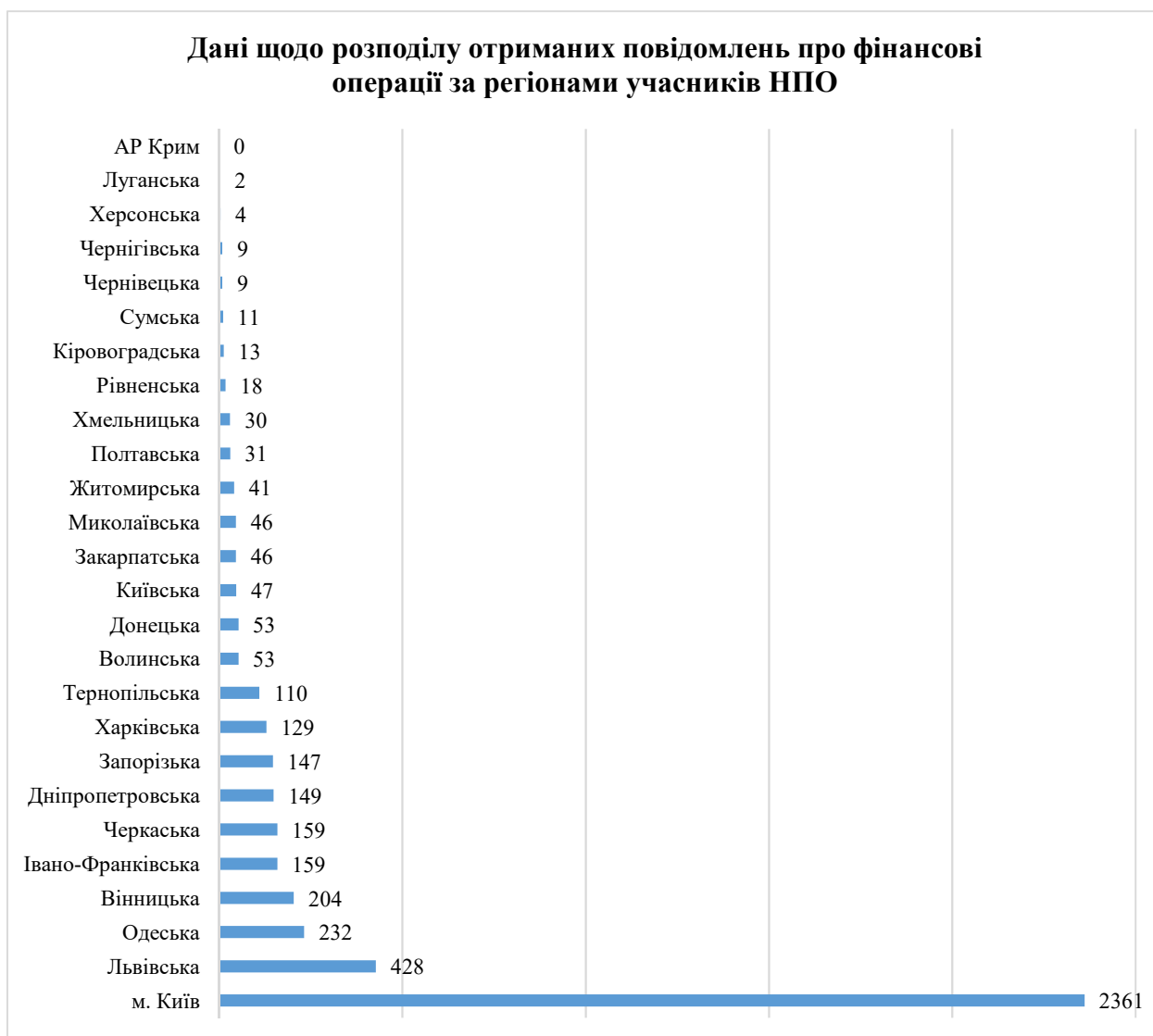
Натомість профспілки, спілки (асоціації) та творчі спілки демонструють незначну долю у повідомленнях про фінансові операції.

3.3. Дані щодо розподілу отриманих повідомлень про фінансові операції за регіонами учасників НПО

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано **6 969** повідомлень про фінансові операції, які проведені за участю неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF).

Переважає більшість повідомлень про фінансові операції (порогові операції та підозрілі фінансові операції (діяльність)), які отримано Держфінмоніторингом, проведені НПО з місцезнаходження у м. Києві, Львівській області, Одеській області та Вінницькій області.

В регіональному розрізі найбільшу кількість повідомлень про фінансові операції отримано за участю благодійних організацій та громадських об'єднань міста Києва.

Показник	Кількість повідомлень про фінансових операцій				Приріст	
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	2021-2023 рр	2022-2023 рр
Загалом	6969	1007	2745	3217	2210	472
Громадські об'єднання	1842	391	715	736	345	21
Релігійні організації	421	88	216	117	29	-99
Благодійні організації	4333	322	1726	2285	1963	559
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	239	138	58	43	-95	-15
Спілки (Асоціації)	131	68	30	33	-35	3
Творчі спілки	3			3	3	3
Регіон						
Автономна Республіка Крим	0				-	-
Вінницька	204	23	84	97	74	13
Волинська	53	5	22	26	21	4
Дніпропетровська	149	21	56	72	51	16
Донецька	53	16	30	7	-9	-23
Житомирська	41	4	30	7	3	-23
Закарпатська	46	12	30	4	-8	-26
Запорізька	147	50	32	65	15	33
Івано-Франківська	159	10	113	36	26	-77
Київська	47	6	13	28	22	15
Кіровоградська	13	1	8	4	3	-4
Луганська	2		2		0	-2
Львівська	428	28	144	256	228	112
Миколаївська	46	3	20	23	20	3
Одеська	232	67	94	71	4	-23
Полтавська	31	10	7	14	4	7
Рівненська	18	5	6	7	2	1
Сумська	11	5	3	3	-2	0
Тернопільська	110	15	38	57	42	19
Харківська	129	14	88	27	13	-61
Херсонська	4	3		1	-2	1
Хмельницька	30		6	24	24	18
Черкаська	159	41	16	102	61	86
Чернівецька	9		3	6	6	3
Чернігівська	9		6	3	3	-3
м. Київ	2361	214	1010	1137	923	127
Невизначено	2478	454	884	1140	686	256

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Розподіл повідомлень про фінансові операції у розрізі місця знаходження та виду НПО наведено у таблиці.

Показник	Кількість повідомлень про фінансових операцій											
	Громадські об'єднання				Релігійні організації				Благодійні організації			
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р
Загалом	1842	391	715	736	421	88	216	117	4333	322	1726	2285
Регіон												
Автономна Республіка Крим	0				0				0			
Вінницька	37	13	10	14	29	10	15	4	137		58	79
Волинська	34	4	13	17	4		1	3	15	1	8	6
Дніпропетровська	24	1	16	7	13	6	4	3	102	6	36	60
Донецька	17	6	7	4	16	5	11		13	2	8	3
Житомирська	5	2	3		4	2		2	32		27	5
Закарпатська	8	4	4		0				35	5	26	4
Запорізька	11	7	2	2	2		1	1	95	10	24	61
Івано-Франківська	33	9	7	17	96		81	15	30	1	25	4
Київська	11	3	1	7	2	1	1		31	1	11	19
Кіровоградська	5		4	1	0				8	1	4	3
Луганська	0				0				2		2	
Львівська	165	9	38	118	42	14	6	22	219	3	100	116
Миколаївська	22		8	14	0				12	1	8	3
Одеська	111	30	50	31	14	4	7	3	72	12	25	35
Полтавська	5	3		2	2	1		1	22	4	7	11
Рівненська	12	4	3	5	1		1		5	1	2	2
Сумська	2	1	1		3	2	1		5	1	1	3
Тернопільська	6	1	3	2	7	3	3	1	97	11	32	54
Харківська	23	9	2	12	0				103	2	86	15
Херсонська	0				0				4	3		1
Хмельницька	8		2	6	0				22		4	18
Черкаська	4	1		3	1		1		114	2	14	98
Чернівецька	1			1	2			2	5		3	2
Чернігівська	3		2	1	1			1	5		4	1
м. Київ	678	98	362	218	39	4	21	14	1559	69	612	878
Невизначено	617	186	177	254	143	36	62	45	1589	186	599	804

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Розподіл повідомлень про фінансові операції у розрізі місця знаходження та виду НПО наведено у таблиці (продовження).

Показник	Кількість повідомлень про фінансових операцій											
	Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок				Спілки (Асоціації)				Творчі спілки			
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р
Загалом	239	138	58	43	131	68	30	33	3	0	0	3
Регіон												
Автономна Республіка Крим	0				0				0			
Вінницька	1		1		0				0			
Волинська	0				0				0			
Дніпропетровська	10	8		2	0				0			
Донецька	7	3	4		0				0			
Житомирська	0				0				0			
Закарпатська	3	3			0				0			
Запорізька	39	33	5	1	0				0			
Івано-Франківська	0				0				0			
Київська	3	1		2	0				0			
Кіровоградська	0				0				0			
Луганська	0				0				0			
Львівська	2	2			0				0			
Миколаївська	12	2	4	6	0				0			
Одеська	31	17	12	2	4	4			0			
Полтавська	2	2			0				0			
Рівненська	0				0				0			
Сумська	1	1			0				0			
Тернопільська	0				0				0			
Харківська	3	3			0				0			
Херсонська	0				0				0			
Хмельницька	0				0				0			
Черкаська	1	1			39	37	1	1	0			
Чернівецька	1			1	0				0			
Чернігівська	0				0				0			
м. Київ	25	20	4	1	60	23	11	26	0			
Невизначено	98	42	28	28	28	4	18	6	3			3

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

3.4. Дані щодо отриманих повідомлень про фінансові операції за ознаками фінансового моніторингу

Інформація щодо розподілу повідомлень про фінансові операції отриманих Держфінмоніторингом, які здійснені за участю неприбуткових організацій, у розрізі ознак фінансового моніторингу наведено у таблиці.

Розподіл повідомлень про фінансові операції у розрізі ознак моніторингу, які проведені за участю неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF)

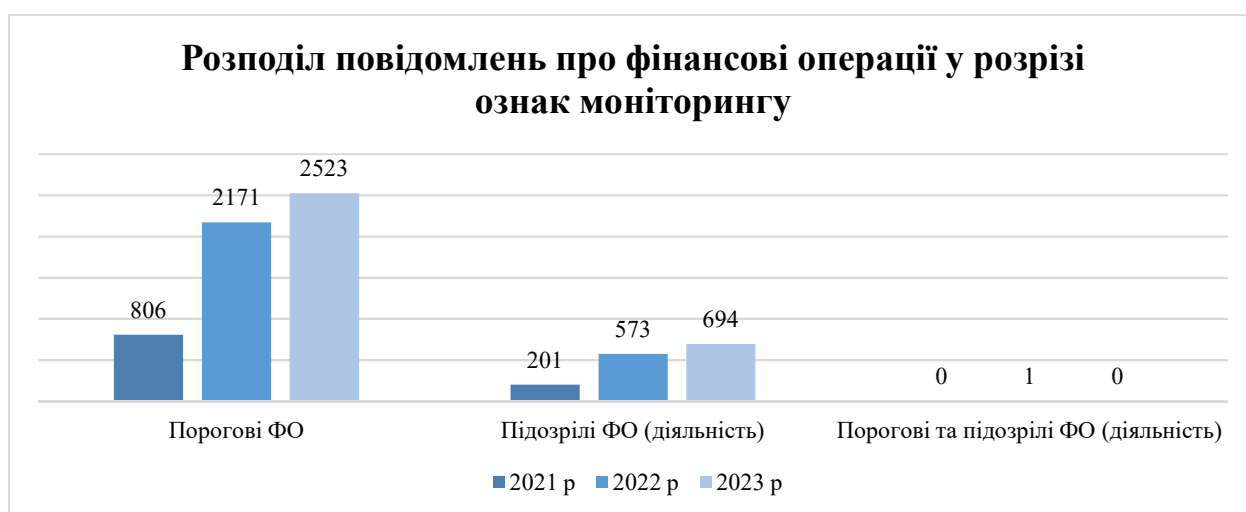
Ознака моніторингу	Кількість повідомлень про фінансові операції, які проведені за участю НПО			
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р
Загалом	6 969	1 007	2 745	3 217
Порогові ФО	5 500	806	2 171	2 523
Підозрілі ФО (діяльність)	1 468	201	573	694
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	1	-	1	0

Розподіл повідомлень про фінансові операції у розрізі ознак моніторингу та видів НПО (за визначенням Рекомендації 8 FATF)

Ознака моніторингу	Кількість повідомлень про фінансові операції			
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р
Загалом	6 969	1 007	2 745	3 217
Громадські об'єднання				
Порогові ФО	1 139	282	365	492
Підозрілі ФО (діяльність)	702	109	349	244
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	1	-	1	-
Релігійні організації				
Порогові ФО	366	86	192	88
Підозрілі ФО (діяльність)	55	2	24	29
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	-	-	-	-
Благодійні організації				
Порогові ФО	3 745	289	1 564	1 892
Підозрілі ФО (діяльність)	588	33	162	393
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	-	-	-	-
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок				
Порогові ФО	192	127	41	24
Підозрілі ФО (діяльність)	47	11	17	19
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	-	-	-	-

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Ознака моніторингу	Кількість повідомлень про фінансові операції			
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р
Спілки (Асоціації)				
Порогові ФО	58	22	9	27
Підозрілі ФО (діяльність)	82	46	30	6
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	0	0	0	0
Творчі спілки				
Порогові ФО	0	0	0	0
Підозрілі ФО (діяльність)	3	0	0	3
Порогові та підозрілі ФО (діяльність)	0	0	0	0

Протягом 2021-2023 рр спостерігалися тенденції щодо значного збільшення кількості повідомлень про порогові фінансові операції, які проведені за участю НПО.

Поступове збільшення кількості повідомлень про підозрілі фінансові операції (діяльність) у 2021-2023 рр вказує на зростання ризиків використання неприбуткового сектору у незаконних цілях.

3.5. Дані щодо отриманих кейсових повідомлень

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано **582** повідомлення про підозрілу фінансову операцію (діяльність), які проведені за участю **219** неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF).

Кількість учасників щодо яких отримано кейсові повідомлення (повідомлення про підозрілу фінансову операцію (діяльність))

Вид НПО	Кількість унікальних учасників				Приріст, од	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	21/23 рр	22/23 рр
Загалом	219	29	73	117	88	44
Громадські об'єднання	87	12	32	43	31	11
Релігійні організації	15	0	6	9	9	3
Благодійні організації	102	13	29	60	47	31
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	9	2	4	3	1	-1
Спілки (Асоціації)	6	2	2	2	0	0
Творчі спілки	0	0	0	0	0	0

Кількість учасників щодо яких отримано повідомлення про підозрілу фінансову операцію (діяльність)

Ознака фінансового моніторингу	Кількість учасників				Приріст, од	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	21/23 рр	22/23 рр
Загалом	229	30	79	120	90	41
підозріла фінансова операція	84	14	34	36	22	2
підозріла діяльність	145	16	45	84	68	39

Кількість учасників щодо яких отримано повідомлення про підозрілу фінансову операцію (діяльність) у розрізі видів НПО

Вид НПО/Ознака фінансового моніторингу	Кількість учасників				Приріст, од	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	21/23 рр	22/23 рр
Загалом	229	30	79	120	90	41
<i>Громадські об'єднання</i>	<i>91</i>	<i>13</i>	<i>34</i>	<i>44</i>	<i>31</i>	<i>10</i>
підозріла фінансова операція	31	5	12	14	9	2
підозріла діяльність	60	8	22	30	22	8
<i>Релігійні організації</i>	<i>16</i>	<i>-</i>	<i>7</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>2</i>
підозріла фінансова операція	5	-	3	2	2	-1

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Вид НПО/Ознака фінансового моніторингу	Кількість учасників				Приріст, од	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	21/23 рр	22/23 рр
підозріла діяльність	11	-	4	7	7	3
<i>Благодійні організації</i>	106	13	31	62	49	31
підозріла фінансова операція	38	5	14	19	14	5
підозріла діяльність	68	8	17	43	35	26
<i>Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок</i>	9	2	4	3	1	-1
підозріла фінансова операція	6	2	4	-	-2	-4
підозріла діяльність	3	-	-	3	3	3
<i>Спілки (Асоціації)</i>	7	2	3	2	-	-1
підозріла фінансова операція	4	2	1	1	-1	-
підозріла діяльність	3	-	2	1	1	-1
<i>Творчі спілки</i>	-	-	-	-	-	-
підозріла фінансова операція	-	-	-	-	-	-
підозріла діяльність	-	-	-	-	-	-

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано **582** повідомлення про підозрілу фінансову операцію (діяльність), які проведені за участю неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF), у тому числі:

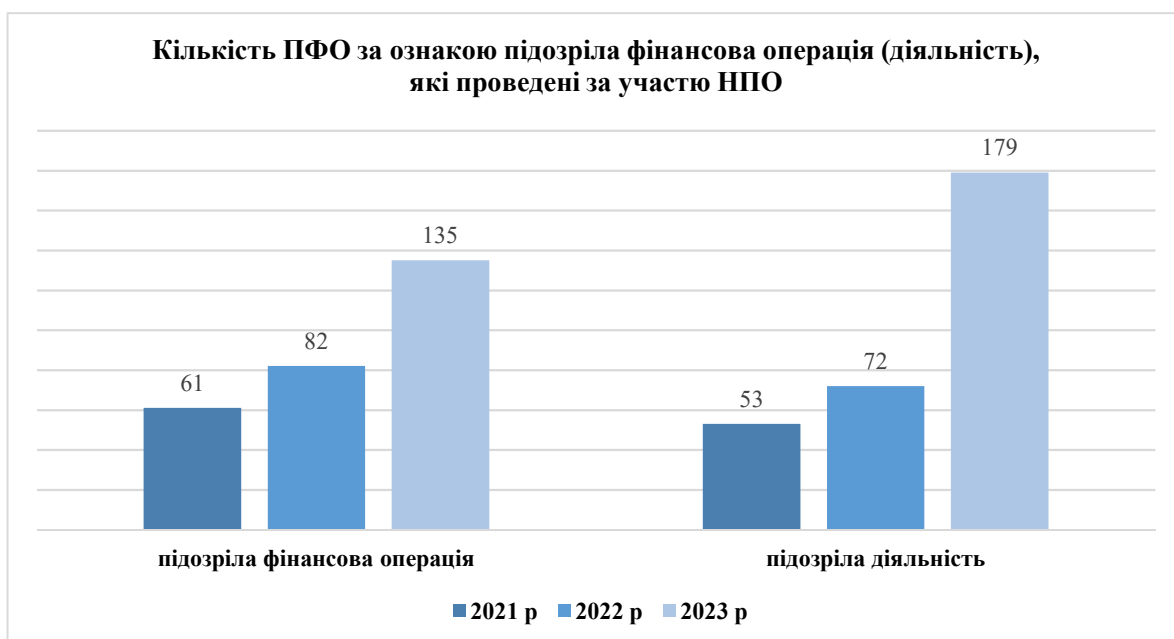
- **278** щодо підозрілої фінансової операції;
- **304** щодо підозрілої діяльності.

Розподіл отриманих повідомлень про підозрілу фінансову операцію (діяльність)

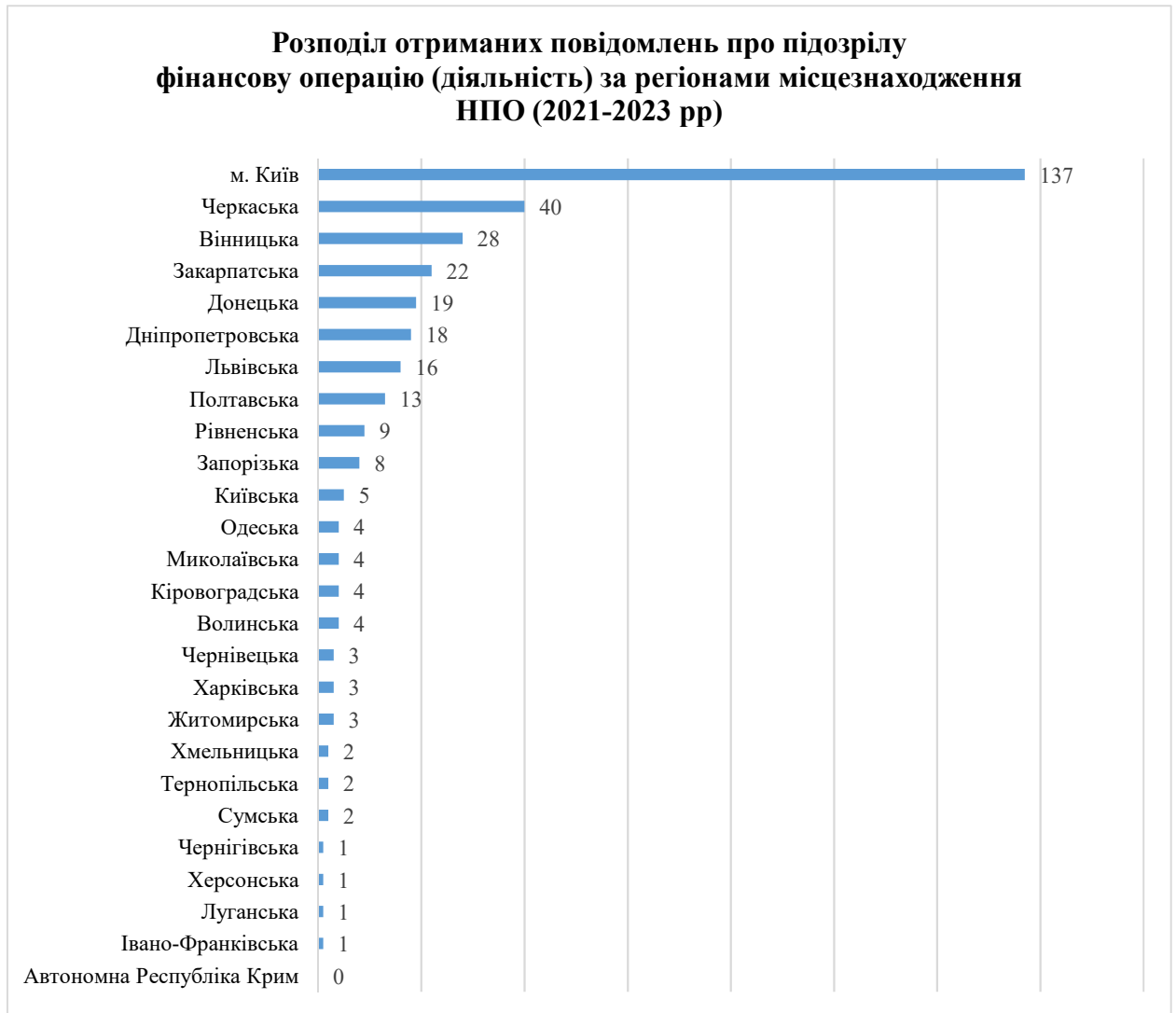
Ознака фінансового моніторингу	Кількість повідомлень про підозрілу ФО (діяльність)				Приріст, од	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	21/23 рр	22/23 рр
Загалом	582	114	154	314	200	40
підозріла фінансова операція	278	61	82	135	74	21
підозріла діяльність	304	53	72	179	126	19

Розподіл отриманих повідомлень про підозрілу фінансову операцію (діяльність) у розрізі видів НПО

Вид НПО/Ознака фінансового моніторингу	Кількість повідомлень про підозрілу ФО (діяльність)				Приріст, од	
	Загалом 21-23 рр	2021 р	2022 р	2023 р	22/23 рр	21/23 рр
Загалом	582	114	154	314	40	200
Громадські об'єднання	228	49	41	138	97	89
підозріла фінансова операція	113	5	18	90	72	85
підозріла діяльність	115	44	23	48	25	4
Релігійні організації	24	0	15	9	-6	9
підозріла фінансова операція	13	0	11	2	-9	2
підозріла діяльність	11	0	4	7	3	7
Благодійні організації	273	24	87	162	75	138
підозріла фінансова операція	101	15	44	42	-2	27
підозріла діяльність	172	9	43	120	77	111
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	12	2	7	3	-4	1
підозріла фінансова операція	9	2	7	0	-7	-2
підозріла діяльність	3	0	0	3	3	3
Спілки (Асоціації)	45	39	4	2	-2	-37
підозріла фінансова операція	42	39	2	1	-1	-38
підозріла діяльність	3	0	2	1	-1	1
Творчі спілки	0	0	0	0	0	0
підозріла фінансова операція	0	0	0	0	0	0
підозріла діяльність	0	0	0	0	0	0

Протягом 2021-2023 рр переважна більшість повідомлень про підозрілу фінансову операцію (діяльність), які отримано Держфінмоніторингом, проведені НПО з місцезнаходження у м. Київ, Черкаській області та Вінницькій області.

Розподіл отриманих повідомлень про підозрілу фінансову операцію (діяльність) за регіонами місцезнаходження НПО

Показник	НПО				Приріст	
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	2021-2023 рр	2022-2023 рр
		582	114	154	314	+200
Регіон						
Автономна Республіка Крим	0				0	0
Вінницька	28	13	3	12	-1	+9
Волинська	4		2	2	+2	0
Дніпропетровська	18		2	16	+16	+14
Донецька	19		17	2	+2	-15
Житомирська	3	1	1	1	0	0

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Показник	НПО				Приріст	
	Загалом	2021 р	2022 р	2023 р	2021-2023 рр	2022-2023 рр
	582	114	154	314	+200	+160
Закарпатська	22	3	17	2	-1	-15
Запорізька	8	4	2	2	-2	0
Івано-Франківська	1			1	+1	+1
Київська	5			5	+5	+5
Кіровоградська	4		4		0	-4
Луганська	1		1		0	-1
Львівська	16		3	13	+13	+10
Миколаївська	4		1	3	+3	+2
Одеська	4	2		2	0	+2
Полтавська	13			13	+13	+13
Рівненська	9		4	5	+5	+1
Сумська	2		1	1	+1	0
Тернопільська	2			2	+2	+2
Харківська	3			3	+3	+3
Херсонська	1			1	+1	+1
Хмельницька	2			2	+2	+2
Черкаська	40	38		2	-36	+2
Чернівецька	3			3	+3	+3
Чернігівська	1			1	+1	+1
м. Київ	137	14	30	93	+79	+63
Невизначено	232	39	66	127	+88	+61

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано **403** кейсових повідомлення (про підозрілу фінансову операцію (діяльність)), які проведені за участю неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF), в тому числі:

- у 2021 році – 86 кейсів;
- у 2022 році – 130 кейсів;
- у 2023 році – 187 кейсів.

**Загальний розподіл кейсів за участю НПО
(повідомлень про підозрілі фінансові операції (діяльність))**

Код та назва підозри	Код та назва підозри	Кількість кейсів (повідомлень про фінансові операції з кодом підозр)			
		Загалом	2021 р	2022 р	2023 р
Загалом		403	86	130	187
код 1	Шахрайські дії	8		5	3
код 2	Несанкціоноване списання коштів з рахунку	3		3	
код 3	Внесення готівки з сумнівних джерел (не підтверджених)	3		3	
код 4	Конвертація безготівкових коштів у готівку	8		1	7
код 5	Фінансові операції з активами, що не відповідає ризик-профілю клієнта	26	14	4	8
код 6	Розкрадання/нецільове використання/привласнення бюджетних коштів, активів підприємств, установ, організацій з державною/комунальною часткою власності	9		6	3
код 7	Фіктивне підприємництво	32	4	3	25
код 8	Підробка (фальсифікація) документів	0		0	
код 9	Зарахування коштів із-за кордону з сумнівним джерелом походження	1		1	
код 10	Відтік капіталу з країни	0			
код 11	Торгівля наркотиками	0			
код 12	Торгівля людьми	0			
код 13	Ризикові операції з цінними паперами	0			
код 14	Ризикові операції із страховими послугами	0			
код 15	Ризикові операції пов'язані з використанням новітніх технологій/ віртуальних активів	14	14		
код 16	Інше (зазначається СПФМ самостійно)	299	54	104	141

**Загальний розподіл кейсів
(повідомлень про підозрілі фінансові операції (діяльність)
за участю НПО)**

Код та назва підозри	Кількість кейсів (повідомлень про фінансові операції з кодом підозр) у розрізі видів НПО														
	Громадські об'єднання			Релігійні організації			Благодійні організації			Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок			Спілки (Асоціації)		
	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р
Загалом	36	44	105	-	11	3	9	64	76	2	7	1	39	4	2
1	Шахрайські дії	-	-	-	-	-	-	5	3	-	-	-	-	-	-
2	Несанкціоноване списання коштів з рахунку	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Внесення готівки з сумнівних джерел (не підтверджених)	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Конвертація безготівкових коштів у готівку	-	1	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Код та назва підозри		Кількість кейсів (повідомлень про фінансові операції з кодом підозр) у розрізі видів НПО														
		Громадські об'єднання			Релігійні організації			Благодійні організації			Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок			Спілки (Асоціації)		
		2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р	2021 р	2022 р	2023 р
5	Фінансові операції з активами, що не відповідає ризик-профілю клієнта	14	3	-	-	-	-	-	1	7	-	-	-	-	-	1
6	Розкрадання/нецільове використання/привласнення бюджетних коштів, активів підприємств, установ, організацій з державною/комунальною часткою власності	-	-	-	-	-	-	-	6	3	-	-	-	-	-	-
7	Фіктивне підприємництво	1	3	9	-	-	-	3	-	16	-	-	-	-	-	-
8	Підробка (фальсифікація) документів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Зарахування коштів із-за кордону з сумнівним джерелом походження	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
10	Відтік капіталу з країни	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Торгівля наркотиками	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Торгівля людьми	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Ризикові операції з цінними паперами	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Ризикові операції із страховими послугами	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Ризикові операції пов'язані з використанням новітніх технологій/ віртуальних активів	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Інше (зазначається СПФМ самостійно)	7	31	95	-	11	3	6	51	41	2	7	1	39	4	1

Протягом 2021-2023 рр спостерігалися тенденції щодо збільшення кількості отриманих кейсів.

Більшість підозр стосувались проведення фінансових операцій з активами, що не відповідають ризик-профілю клієнта, а також новітніх технологій/віртуальних активів та підозрах у фінансовому підприємстві. Значну частину кейсів з виявленими підозрами отримано відносно громадських об'єднань та благодійних організацій.

Переважає більшість повідомлень про підозрілу фінансову операцію (діяльність), які отримано Держфінмоніторингом, проведені НПО з місцезнаходження у м. Київ та Черкаській області.

3.6. Дані щодо відмов у проведенні фінансових операцій та зупиненні фінансових операцій

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом отримано 407 фінансових операцій (повідомлень) з ознакою «відмовлено» у проведенні за участю 238 неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF).

Кількість учасників фінансових операцій, яким «відмовлено» в проведенні фінансової операції

Вид НПО	Кількість учасників фінансових операцій, яким «відмовлено» в проведенні фінансової операції				Приріст	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	2021-2023 рр	2022-2023 рр
Загалом	238	32	119	87	55	-32
<i>в тому числі:</i>						
Громадські об'єднання	68	19	24	25	6	1
Релігійні організації	5		3	2	2	-1
Благодійні організації	144	5	83	56	51	-27
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	13	4	7	2	-2	-5
Спілки (Асоціації)	8	4	2	2	-2	0
Творчі спілки	0	0	0	0	0	0

Розподіл отриманих повідомлень про фінансові операції, які отримано з ознакою «відмовлено»

Вид НПО	Кількість повідомлень про фінансові операції з ознакою «відмовлено»				Приріст	
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	2021-2023 рр	2022-2023 рр
Загалом	407	100	89	218	118	129
<i>в тому числі:</i>						
Громадські об'єднання	138	38	34	66	28	32
Релігійні організації	8	0	6	2	2	-4
Благодійні організації	190	11	34	145	134	111
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	18	5	10	3	-2	-7
Спілки (Асоціації)	53	46	5	2	-44	-3
Творчі спілки	0	0	0	0	0	0

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Щодо зупинення фінансових операцій

Протягом 2022 – 2023 років за ініціативи суб'єкта первинного фінансового моніторингу (банківської установи) здійснено зупинення фінансових операцій **1** благодійної організації.

За ініціативи Держфінмоніторингу, протягом 2022 – 2023 років, здійснено зупинення видаткових фінансових операцій по рахунках **5** неприбуткових організацій, а саме:

- у 2022 році по рахунках **2** благодійних організацій та **2** громадських організацій;
- у 2023 році по рахунках **2** благодійних організацій та **1** громадської організації.

Правоохоронним органом підтверджено наявність підозр, склад злочину та накладено арешт у судовому порядку на кошти **3** неприбуткових організацій.

Протягом 2021-2023 рр спостерігалися тенденції щодо значного збільшення кількості відмов у проведенні фінансових операцій за участі благодійних організацій та громадських об'єднань.

Кількість зупинених фінансових операцій за участю НПО має незначний показник за вказаний період.

3.7. Дані щодо відмов від встановлення (підтримання) ділових відносин

Протягом 2021-2023 рр Держфінмоніторингом від суб'єктів первинного фінансового моніторингу стосовно неприбуткових організацій отримано інформування щодо відмови від встановлення (підтримання) ділових відносин. Детальна інформація наведена в таблиці.

Інформація щодо відмови від встановлення (підтримання) ділових відносин за участю неприбуткових організацій (2021-2023 рр) (за визначенням Рекомендації 8 FATF)

Вид неприбуткових організацій	Кількість суб'єктів				Приріст 2021/2023 рр
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	
Загалом	10 745	37	143	10 565	10 528
Громадські об'єднання загалом, у т.ч щодо:	6 245	15	58	6 172	6 157
<i>встановлення ділових відносин</i>	49	2	10	37	35
<i>підтримання ділових відносин</i>	6 196	13	48	6 135	6 122
Релігійні організації загалом, у т.ч щодо:	1 280	1	13	1 266	1 265
<i>встановлення ділових відносин</i>	-	-	1	3	-
<i>підтримання ділових відносин</i>	1 276	1	12	1 263	1 262
Благодійні організації загалом, у т.ч щодо:	2 564	11	69	2 484	2 473
<i>встановлення ділових відносин</i>	49	3	21	25	22
<i>підтримання ділових відносин</i>	2 475	8	48	2 419	2 411
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок загалом, у т.ч щодо:	-	1	-	482	481
<i>встановлення ділових відносин</i>	-	-	-	-	-
<i>підтримання ділових відносин</i>	-	1	-	482	481
Спілки (Асоціації) загалом, у т.ч щодо:	160	9	3	148	139
<i>встановлення ділових відносин</i>	-	6	-	2	-4
<i>підтримання ділових відносин</i>	152	3	3	146	143
Творчі спілки загалом, у т.ч щодо:	-	-	-	13	-
<i>встановлення ділових відносин</i>	-	-	-	-	-
<i>підтримання ділових відносин</i>	-	-	-	13	13

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Основні підстави за якими фінансові посередники відмовляли від встановлення (підтримання) ділових відносин за участю неприбуткових організацій:

- ненадання необхідних для здійснення належної перевірки документів чи відомостей;
- здійснення клієнтом ризикових фінансових операцій;
- інші (ознаки схеми «транзит коштів», підозра щодо зв'язків з рф, наявність іншої негативної інформації).

Протягом 2021-2023 рр суттєво збільшилась кількість відмов неприбутковому сектору від встановлення (підтримання) ділових відносин.

Суб'єкти первинного фінансового моніторингу переважно відмовляли клієнтам від встановлення (підтримання) ділових відносин громадським організаціям та благодійним організаціям.

3.8. Інформація про розбіжності між відомостями про КБВ клієнта, які містяться в ЄДР, та інформацією про КБВ, отриманою СПФМ

Протягом 2021-2023 рр значно збільшився обсяг повідомлень суб'єктів первинного фінансового моніторингу про виявлені розбіжності КБВ щодо НПО. У порівнянні даних 2021 та 2023 років кількість НПО, у яких виявлені розбіжності зростає з 241 до 677, тобто більше ніж у 2 рази.

Обсяг неприбуткового сектору у яких виявлено розбіжність КБВ

Вид НПО	Кількість осіб щодо яких виявлено розбіжність КБВ				Приріст 2021/2023 рр, од
	Загалом 2021-2023 рр	2021 р	2022 р	2023 р	
Загалом	1478	241	560	677	436
Громадські об'єднання	690	128	174	388	260
Релігійні організації	19	1	4	14	13
Благодійні організації	708	93	370	245	152
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	8	1	5	2	1
Спілки	48	18	7	23	5
Творчі спілки	5	0	0	5	5

Кількість осіб у розрізі видів НПО та за ознаками виявлених розбіжностей КБВ

Рік	Кількість осіб щодо яких виявлено розбіжність КБВ						
	Загалом	Громадські об'єднання	Релігійні організації	Благодійні організації	Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	Спілки (Асоціації)	Творчі спілки
<i>Всього</i>							
од	1 478	690	19	708	8	48	5
%	100,0%	46,7%	1,3%	47,9%	0,5%	3,2%	0,3%
<i>Відомості в ЄДР не співпадають з наданими клієнтом відомостями</i>							
2021 р	19	11	-	6	-	2	-
2022 р	35	7	-	28	-	-	-
2023 р	48	31	-	16	-	1	-
<i>Відомості в ЄДР не співпадають з відомостями СПФМ</i>							
2021 р	113	52	-	54	1	6	-
2022 р	357	95	3	252	2	5	-
2023 р	414	242	11	135	2	20	4

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Рік	Кількість осіб щодо яких виявлено розбіжність КБВ						
	Загалом	Громадські об'єднання	Релігійні організації	Благодійні організації	Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	Спілки (Асоціації)	Творчі спілки
<i>В ЄДР інформація не вносилась згідно з абзацом другим пункту 9 частини другої статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»</i>							
2021 р	-	-	-	-	-	-	-
2022 р	15	3	-	12	-	-	-
2023 р	-	-	-	-	-	-	-
<i>Інші види розбіжності</i>							
2021 р	65	65	-	-	-	-	-
2022 р	153	69	1	78	3	2	-
2023 р	215	115	3	94	-	2	1

Існує загроза залучення НПО (свідоме чи несвідоме) до вчинення злочинної діяльності через приховування реального КБВ (в тому числі політично значущих осіб чи пов'язаних з ними особами).

Протягом 2021-2023 рр суб'єкти первинного фінансового моніторингу виявляли розбіжність КБВ у благодійних організацій та громадських організацій. Такі повідомлення подані у зв'язку з тим, що відомості в ЄДР не співпадала в відомостями, наданими до суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

IV. ВИКОРИСТАННЯ НПО У ЗЛОЧИННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ, ВИЯВЛЕНІЙ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГОМ

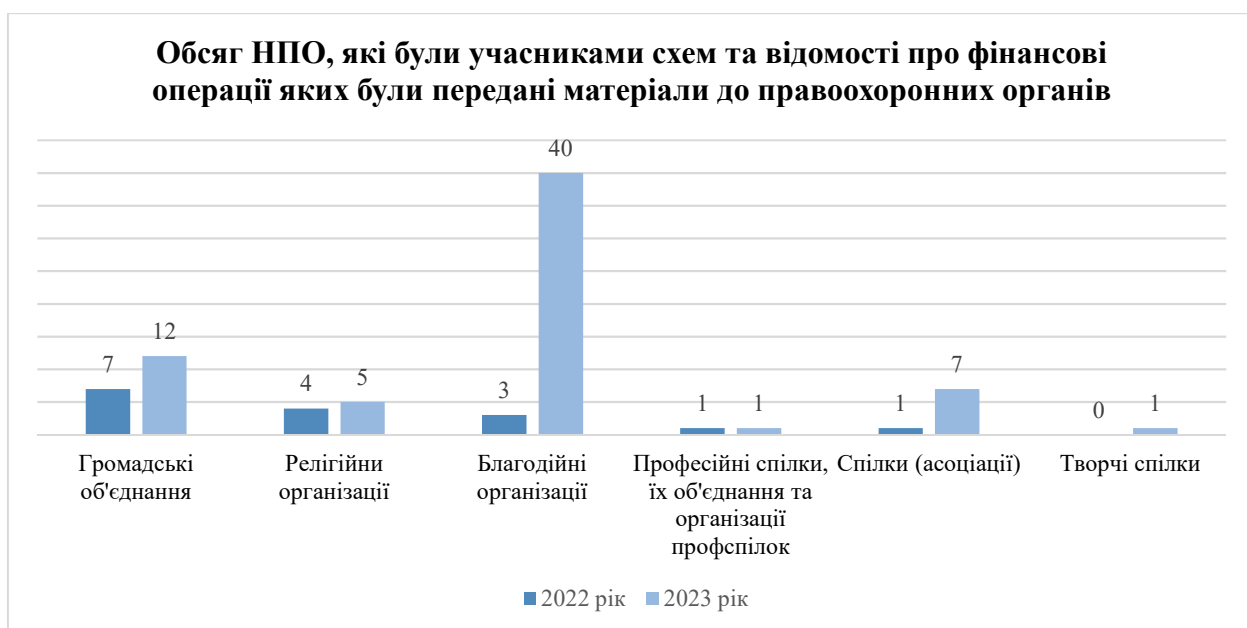
Держфінмоніторингом на постійній основі здійснюються заходи щодо виявлення фінансових операцій проведених за участю неприбуткових організацій у схемах легалізації (відмивання) злочинних доходів, фінансування тероризму та інших злочинів.

Загалом за 2022-2023 рр Держфінмоніторингом передано **50** матеріалів до правоохоронних органів щодо **82** неприбуткових організацій (за визначенням Рекомендації 8 FATF).

Кількість НПО, які були учасниками схем та відомості про які були передані до правоохоронних органів

Вид НПО	Кількість НПО			Приріст	
	Загалом	2022 р	2023 р	од	%
Загалом	82	16	66	50	312,50%
Громадські об'єднання	19	7	12	5	71,43%
Релігійні організації	9	4	5	1	25,00%
Благодійні організації	43	3	40	37	1233,33%
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	2	1	1	-	-
Спілки (Асоціації)	8	1	7	6	600,00%
Творчі спілки	1	-	1	-	-

Обсяг НПО, які були учасниками схем та відомості про фінансові операції яких були передані матеріали до правоохоронних органів

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Протягом 2022-2023 рр спостерігалась тенденція щодо збільшення кількості узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу переданих до правоохоронних органів матеріалів майже у 6 разів, а разом з додатковими узагальненими матеріалами в 9 разів.

Вид НПО	Кількість матеріалів		Приріст од
	2022 р	2023 р	
Загалом	5	45	40
Громадські об'єднання	3	12	9
Релігійні організації	-	4	4
Благодійні організації	2	24	22
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	-	1	1
Спілки (Асоціації)	-	3	3
Творчі спілки	-	1	1

**Обсяг направлених до ПО матеріалів,
учасниками схем в яких були НПО (за визначенням FATF)**

Вид НПО	Кількість матеріалів		
	узагальнені матеріали	додаткові узагальнені матеріали	Загалом матеріалів
2022 рік			
Громадські об'єднання	3	-	3
Релігійні організації	-	-	-
Благодійні організації	2	-	2
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	-	-	-
Спілки (Асоціації)	-	-	-
Творчі спілки	-	-	-
Загалом за 2022 рік	5	-	5
2023 рік			
Громадські об'єднання	5	7	12
Релігійні організації	4	-	4
Благодійні організації	15	9	24
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	-	1
Спілки (Асоціації)	3	-	3
Творчі спілки	1	-	1
Загалом за 2023 рік	29	16	45

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Вид НПО	Кількість матеріалів		
	узагальнені матеріали	додаткові узагальнені матеріали	Загалом матеріалів
за 2022-2023 рр			
Громадські об'єднання	8	7	15
Релігійні організації	4	-	4
Благодійні організації	17	9	26
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	-	1
Спілки (Асоціації)	3	-	3
Творчі спілки	1	-	1
Загалом за 2022-2023 рр	34	16	50

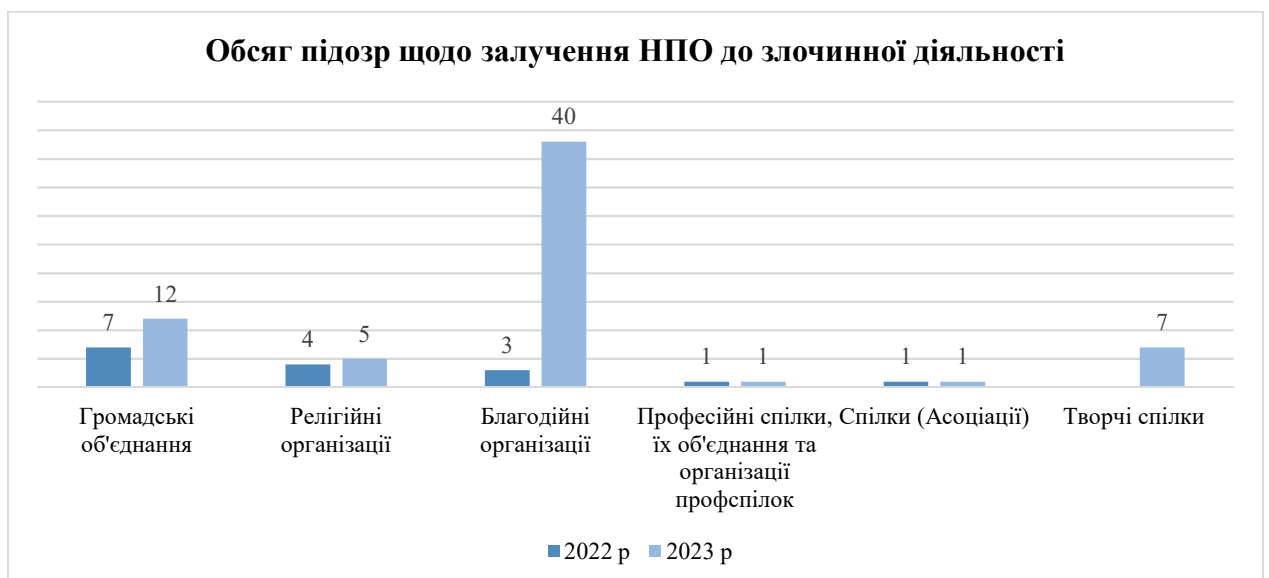
За результатами розгляду **44** матеріалів (з направлених протягом 2022-2023 рр), які перевірялись в межах кримінальних проваджень, отримано інформування про накладання арешту на кошти у розмірі **0,24 млн грн** та **16** особам повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення щодо привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, службовим підробленням та службовій недбалості.

В ході проведення аналізу виявлено підозри щодо залучення НПО до злочинних дій.

**Підозри щодо залучення НПО (за визначенням FATF)
до злочинної діяльності**

Вид НПО	Кількість НПО	Виявлено в матеріалах підозри щодо:				
		ВК	ФТ	Тероризм	Обхід санкцій	Інші злочини
2022 рік						
Громадські об'єднання	7	*		*	*	*
Релігійні організації	4		*			
Благодійні організації	3	*	*			
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	*			*	
Спілки (Асоціації)	1	*			*	
Загалом НПО за 2022 рік	16					
2023 рік						
Громадські об'єднання	12	*				*
Релігійні організації	5	*				*
Благодійні організації	40	*	*	*	*	*
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	*				*
Спілки (Асоціації)	1	*				*
Творчі спілки	7	*				*
Загалом НПО за 2023 рік	66					

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

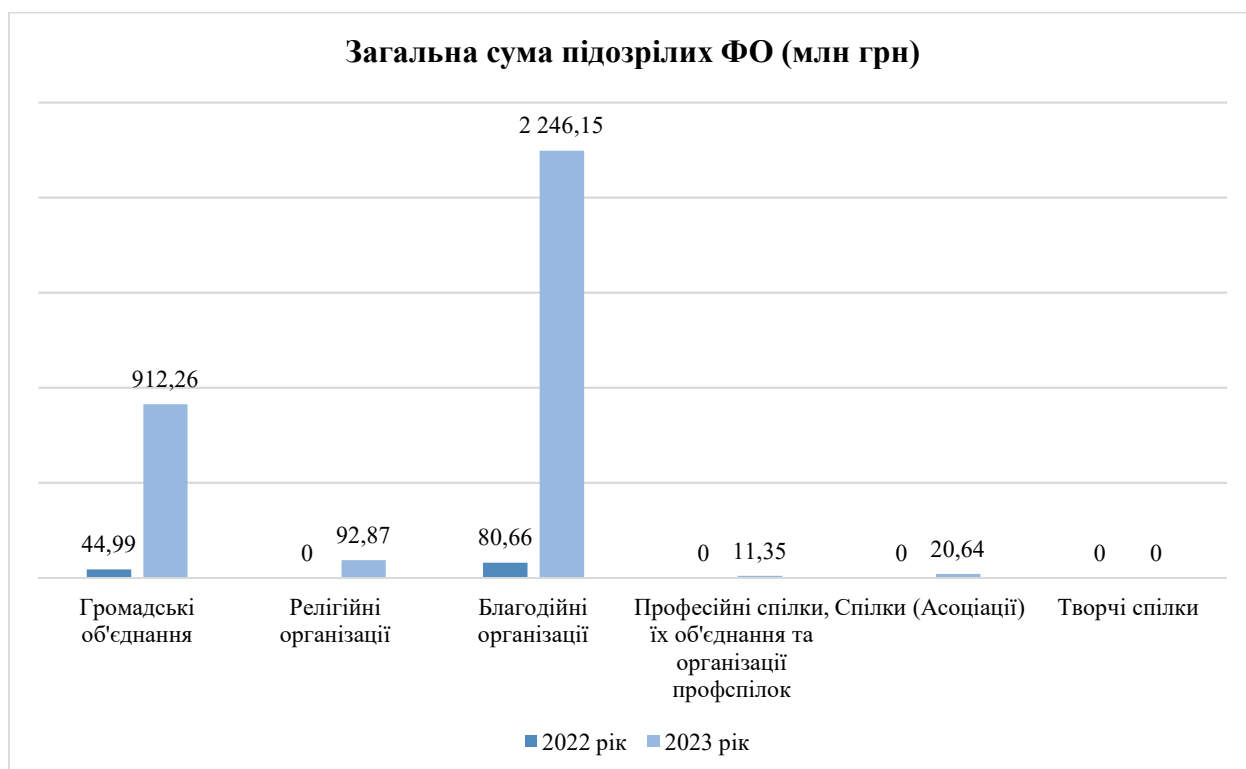
**Підозри щодо залучення НПО (за визначенням FATF)
до предикатних злочинів**

Інші злочини	Види НПО					
	Громадські об'єднання	Релігійні організації	Благодійні організації	Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	Спілки (Асоціації)	Творчі спілки
Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем	*	*	*		*	
Податкові злочини	*	*	*		*	
Фіктивне підприємництво	*	*	*			
Колабораціонізм та державна зрада						*
Шахрайство	*		*	*		
Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин та мереж				*		
Незаконні азартні ігри	*					
Підроблення документів	*	*	*	*		
Незаконне використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги	*		*			

Протягом 2022-2023 рр значно зріс розмір виявлених підозрілих фінансових операцій, учасниками яких були НПО.

Розмір виявлених підозр

Види НПО	Кількість НПО		Загальна сума підозрілих ФО (млн грн)		Приріст (млн грн)
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	
Громадські об'єднання	7	12	44,99	912,26	867,3
Релігійні організації	4	5	-	92,87	92,9
Благодійні організації	3	40	80,66	2 246,15	2 165,5
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	1	-	11,35	11,4
Спілки (Асоціації)	-	1	-	20,64	20,6
Творчі спілки	1	7	-	-	-
Загалом	16	66	125,65	3 283,27	3 157,62

Розмір виявлених підозр у розрізі видів злочинної діяльності

Вид НПО	Кількість НПО	Сума підозрілих фінансових операцій (млн грн)				
		ВК	ІЗ	ФТ	ФРЗ МЗ	Загалом
2022 рік						
Громадські об'єднання	7	44,99	-	-	-	44,99
Релігійні організації	4	-	-	-	-	-
Благодійні організації	3	77,61	-	3,05	-	80,66
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	-	-	-	-	-
Спілки (Асоціації)	-	-	-	-	-	-
Творчі спілки	1	-	-	-	-	-
Загалом	16	122,6	-	3,05	-	125,65
2023 рік						
Громадські об'єднання	12	364,01	558,25	-	-	912,26
Релігійні організації	5	66,38	26,49	-	-	92,87
Благодійні організації	43	1 759,27	414,7	72,18	-	2 246,15
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	1	5,02	6,33	-	-	11,35
Спілки (Асоціації)	1	12,5	8,07	-	-	20,57
Творчі спілки	7	-	-	-	-	-
Загалом	69	2 227,25	983,84	72,18	-	3 283,27

Протягом 2021-2023 рр благодійні організації (приріст на 37 одиниць або на 1 233,3%) та громадські організації були найчастіше учасниками виявлених схем ВК/ФТ/ІЗ.

Найбільше зросла сума виявлених підозрілих фінансових операцій в схемах за участю благодійних організацій.

V. СПОСОБИ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ НПО

Протягом 2022-2023 рр виявлено наступні способи використання НПО у схемах легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму, або вчинення інших предикатних злочинів:

- збір благодійних внесків на користь НПО, з подальшим виведенням на пов'язаних осіб фонду;
- збір коштів на карткові рахунки фізичних осіб, з подальшим використанням на власні потреби (обготівкування, онлайн-казино, готелі, ресторани);
- перерахування коштів НПО на рахунок компанії-нерезидента за продукцію оборонного призначення, і яка не була поставлена;
- перерахування коштів НПО на користь компаній з ознаками фіктивності, з подальшим виведенням на користь підприємств, що надають послуги з «прихованого обготівкування»;
- надходження коштів у невеликих розмірах від різних осіб упродовж короткого проміжку часу на користь однієї особи з призначенням «допомога», «на лікування», «благодійна допомога» тощо;
- перерахування коштів на користь ризикових ФОПів, які не є виробниками замовлених товарів/робіт/послуг та їх рахунки використовуються як транзитні, з подальшим обготівкуванням;
- залучення НПО коштів, які в подальшому перераховано ряду підприємців з ознаками фіктивності за однотипними документами та призначеннями;
- залучення коштів на користь фейкових НПО через телефонне шахрайство, з подальшим обготівкуванням через фізичних осіб;
- збір коштів на користь створеного за кордоном НПО-нерезидента з майже аналогічною назвою подібної організації в Україні, з подальшим переказом на користь пов'язаних осіб та оплатою власних потреб;
- переказ значних обсягів благодійної допомоги підприємствами, що підконтрольні політично значущими особами, з подальшим перерахуванням на користь релігійних організацій (УПЦ МП), якими в свою чергу сплачено ФОПам за послуги, вартість яких складно оцінити та обготівковано.

VI. ІНДИКАТОРИ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ НПО

Проведений Держфінмоніторингом аналіз свідчить про наявність вразливостей НПО, зокрема тих, які підпадають під визначення FATF, та загроз їх використання в злочинних цілях.

Виявлено наступні індикатори можливого використання НПО для ВК/ФТ/ФРЗМЗ:

Щодо профілів НПО, донорів, партнерів, представників, контрагентів та КБВ

- фінансові операції НПО, не відповідають їх профілю діяльності;
- витрачання коштів НПО без формування відповідної звітності про їх використання;
- у відкритих джерелах відсутня інформація про гуманітарні проекти (ініціативи, цілі збору, тощо);
- наявність негативної інформації в мережі Інтернет, про діяльність НПО або пов'язаних осіб;
- причетність осіб, які пов'язані із вчиненням злочинів, до діяльності НПО;
- особи, які здійснюють контроль за НПО зареєстровані та/або перебувають на тимчасово окупованій території;
- особи, які здійснюють контроль за НПО, є політично значущими особами, членами їх сім'ї та/або особами, пов'язаними з політично значущими особами (кінцевий бенефіціарний власник (контролер), засновник, директор);
- використання третіх осіб, які діють за дорученням, для відкриття банківських рахунків НПО;
- проведення діяльності НПО на територіях, які є прилеглими до здійснення військових дій;
- збір грошової допомоги через благодійні фонди/неприбуткові організації та приватних осіб під «фейкові» благодійні проекти (підтримка Збройних сил України, лікування військових та дітей тощо);
- надання компаніями, які контролюються РЕР, великих обсягів благодійної допомоги сторонній НПО, хоча зазначені компанії входять в «групу», яка має власний НПО;
- отримання та переміщення активів учасниками, що мають відношення до країни агресора, або до так званих «дружніх» країн;
- наявність кримінального минулого учасників фінансових операцій.

Щодо підозрілих фінансових операцій

- подрібнення та структурування фінансових операцій, проведення фінансових операцій без належного пояснення суті таких операцій, проведення сумнівних фінансових операцій з використанням новітніх технологій (електронні гроші, криптоактиви);
 - здійснення фінансової операції з виплати електронних переказів, у яких відсутня повна інформація про ініціатора або отримувача переказу;
 - необґрунтований переказ коштів на користь осіб, пов'язаних з НПО;
 - фінансові операції мають заплутаний характер, кошти перераховуються на користь/ від спільних контрагентів;
 - відсутність конкретизації платежів під час залучення коштів та при подальшому їх переказі;
 - здійснення НПО фінансових операцій з призначенням платежів, що не стосуються благодійної діяльності;
 - переказ коштів НПО на користь юридичних осіб, діяльність яких не відповідає суті фінансової операції (виду діяльності);
 - здійснення переказів за послуги, вартість яких важко оцінити (ІТ, юридичні, консультаційні, дослідження ринку, пошук психологів, тренерів, тощо);
 - невідповідність змісту прибуткових та видаткових операцій по рахунках учасників схеми;
 - здійснення транзитних операцій з мінімальним або нульовим залишком на рахунку;
 - залучення коштів НПО з подальшим перерахуванням на пов'язаних з такими організаціями ФОП, діяльність яких направлена на обготівковування коштів;
 - здійснення фінансових операцій з використанням великої кількості рахунків;
 - фінансові операції з переказу коштів підприємствам, що мають «приховану готівку»;
 - залучення посередників-транзитерів для здійснення розрахунку за товари/роботи/послуги;
 - регулярне отримання коштів з-за кордону, у т.ч. від громадян-резидентів зони конфлікту;
 - здійснення фінансових операцій на користь компаній-нерезидентів, які мають засновницькі або бізнесові зв'язки з суб'єктами росії, білорусі та інших агресорів;
 - виведення коштів на рахунки офшорних компаній та компаній, які пов'язані з рф, рб;
 - переоформлення прав власності на нерухоме/рухоме майно на передодні/або у той же день із отриманням коштів;
 - умови договорів на постачання товарів не містять їх ціни та кількості;

- використання документів з ознаками підробки;
- проведення фінансових операцій з НПО-нерезидентом назва якого аналогічна з назвою подібної організації в Україні.

Зазначені індикатори не є вичерпними, а є лише ознаками для подальшого більш детального аналізу. Сукупність встановлених ознак ризикованої діяльності НПО свідчить про високий ризик залучення такого суб'єкта для ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

За результатами дослідження встановлено наступні індикатори підозрілості неприбуткових організацій.

Індикатори щодо НПО

Індикатори підозрілості НПО (переданих в УМ/ДУМ)	Кількість НПО у розрізі видів НПО											
	Громадські організації		Релігійні організації		Благодійні організації		Профспілки		Спілки (Асоціації)		Творчі спілки	
	2022 р	2023 р	2022 р	2023 р	2022 р	2023 р	2022 р	2023 р	2022 р	2023 р	2022 р	2023 р
	7	12	4	5	3	40	1	1	1	7	0	1
фіктивна НПО		*			*	*						
наявна інформація про зв'язок НПО або КБВ з тероризмом			*	*	*	*						
наявна інформація про НПО або КБВ, щодо зв'язку із кримінальною/незаконною діяльністю	*	*		*		*						*
відсутня інформація у відкритих джерелах про діяльність НПО (відсутність або малоінформативність веб-сайту, відсутність звітності про використання коштів НПО тощо)		*				*						

Відомості щодо індикаторів підозрілості фінансових операцій проведених за участю неприбуткових організацій.

Індикатори	Кількість НПО за роками у розрізі видів НПО											
	Громадські організації		Релігійні організації		Благодійні організації		Профспілки		Спілки (Асоціації)		Творчі спілки	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
	7	12	4	5	3	40	1	1	1	7	0	1
збір коштів НПО з подальшим використанням на власні потреби або обготівкуванням	*			*		*						
використання документів з ознаками підробки		*				*		*				
фінансові операції мають заплутаний характер, кошти перераховуються на користь/від спільних контрагентів		*		*		*				*		
транзитні операції з перерахування коштів по рахунках фізичних та юридичних осіб (груп фізичних та юридичних осіб)	*	*		*		*				*		
невідповідність змісту прибуткових та видаткових операцій по рахунках учасників фінансових операцій						*						
здійснення фінансових операцій на значні суми за надані послуги, вартість яких важко оцінити						*						
мета переказів є неочевидною або носить незвичний характер		*				*						
здійснення благодійною організацією фінансових операцій з призначеннями платежів, що не стосуються благодійної діяльності		*				*						
збір благодійних внесків з подальшим виведенням на пов'язаних з НПО осіб			*	*	*	*						
регулярне отримання коштів з-за кордону, у т.ч. від громадян-резидентів зони конфлікту	*											*
багаторазові, у великих обсягах зарахування/перерахування безготівкових коштів з загальними формулюваннями призначень платежів	*											

Індикатори	Кількість НПО за роками у розрізі видів НПО											
	Громадські організації		Релігійні організації		Благодійні організації		Профспілки		Спілки (Асоціації)		Творчі спілки	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
	7	12	4	5	3	40	1	1	1	7	0	1
перерахування коштів НПО на користь компаній з ознаками фіктивності або компаніям, що надають послуги з "прихованого обготівкування"		*		*		*				*		

Виявлені індикатори підозрілості ФТ щодо неприбуткових організацій

НПО	Кількість НПО	Рік	Індикатори підозрілості щодо ФТ (переданих в УМ/ДУМ)		
			зв'язок НПО з терористичними організаціями, які створені на тимчасово окупованих територіях України	зв'язок НПО з рф та рб	отримання громадянства особою, яка пов'язана з ризиковою юрисдикцією
Громадські організації	7	2022		*	
	12	2023			
Релігійні організації	4	2022	*		
	5	2023			*
Благодійні організації	3	2022	*		
	40	2023			
Профспілки	1	2022			
	1	2023			
Спілки (Асоціації)	1	2022			
	7	2023			
Творчі спілки	0	2022			
	1	2023		*	

VII. КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

Вказаний Огляд має на меті підвищення обізнаності про потенційну вразливість НПО до зловживань з метою ВК/ФТ/РЗМЗ/ІЗ.

Оглядом діяльності неприбуткового сектора, що підпадає під визначення FATF, на основі ризик-орієнтованого підходу встановлена його вразливість до відмивання коштів, фінансування тероризму та залучення до іншої злочинної діяльності.

Так, історичні дані за 2021-2023 роки свідчать про тенденції до збільшення обсягу залучення до злочинної діяльності всіх видів НПО.

У цілому з 2021 року спостерігається зростання кількості НПО взятих на облік в органах Державної податкової служби. Найбільше зростання стосується громадських об'єднань та благодійних організацій. Також для цих видів НПО спостерігається тенденція до зростання їх кількості в частині виявлених розбіжностей КБВ між тими, що подаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу та зазначені в ЄДР.

Нижче вказані в таблиці дані про виявлені розбіжності КБВ свідчать, що існує загроза залучення НПО (свідоме чи несвідоме) до вчинення злочинної діяльності через приховування реального КБВ (в тому числі політично значущих осіб чи пов'язаних з ними особами).

Щодо профілю НПО та індикаторів підозрілості слід зазначити, що частина благодійних організацій та громадських організацій підозрювалися у фіктивності, частина мала зв'язки з тероризмом або безпосередньо або через КБВ, частина мала КБВ, який був причетний до кримінальної/незаконної діяльності, також частина НПО не подавала звітності про використання коштів НПО, або не мала веб-сайту або веб-сайти були мало інформативними, а також діяльність не відповідала меті її створення та масштабам та цільовому використанню коштів.

Крім того, за вказаний період спостерігається зростання кількості повідомлень суб'єктів первинного фінансового моніторингу про фінансові операції (благодійні організації та громадські), підозрілу діяльність (благодійні організації) та відмову у встановленні/підтриманні ділових відносин (благодійні організації, громадські організації, релігійні організації).

Водночас збільшилась кількість НПО, щодо фінансових операцій яких були підозри у злочинній діяльності, інформація про які передана в матеріалах Держфінмоніторингу до правоохоронних органів (благодійні організації). Спостерігається тенденція до суттєвого збільшення сум виявлених підозрілих операцій.

Таким чином, існує загроза використання неприбуткового сектору в злочинній діяльності. За результатами проведеного дослідження, протягом 2022-2023 років, щодо всіх видів НПО були підозри у злочинній діяльності. До фінансування тероризму залучалися релігійні організації та благодійні організації.

Тенденції щодо діяльності НПО

Вид НПО	Розмір зростання кількості (од)							Збільшення суми підозрілих фінансових операцій (млн грн)
	НПО, взятих на облік в органах ДПС	НПО, про яких повідомлено щодо розбіжності КБВ	повідомлень про фінансові операції	повідомлень про підозрілу діяльність	повідомлень про відмову у встановленні / підтриманні ділових відносин	переданих матеріалів (за участю НПО)	НПО в УМ/ДУМ, залучених до злочинної діяльності	
Громадські організації	6808	260	345	4	6157	9	5	867,3
Релігійні організації	369	13	29	7	1265	4	1	92,9
Благодійні організації	9094	152	1963	111	2473	22	37	2165,5
Профспілки	-	1	-	3	481	1	-	11,4
Спілки (Асоціації)	177	5	-	1	139	3	6	20,6
Творчі спілки	5	5	3	-	13	1	1	0

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

Також благодійні організації, громадські організації, професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок, спілки (асоціації), рахунки яких використовувались для перенаправлення фінансових потоків, були причетними до схем обходу національних та міжнародних санкцій.

Найбільший обсяг залучення сектору НПО до іншої злочинної діяльності спостерігався, зокрема:

- до привласнення, розтрати майна або заволодіння ним, шляхом зловживання службовим становищем;
- до податкових злочинів;
- до підроблення документів;
- до фіктивного підприємництва;
- до шахрайства.

Виявлені способи використання НПО в злочинних схемах (перелік наведено в окремому розділі в даному дослідженні), які, зокрема пов'язані з нецільовим використанням НПО коштів; привласненням НПО коштів за фіктивними документами; використанням НПО з ознаками фіктивності; використанням пов'язаних з НПО осіб; оплатою НПО послуг, вартість яких складно оцінити; використанням НПО суб'єктів господарювання з ознаками фіктивності.

Виявлені способи використання НПО в злочинних схемах, перелік яких наведено у IV Розділі Огляду, які, зокрема пов'язані з нецільовим використанням НПО коштів; привласненням НПО коштів за фіктивними документами; використанням НПО з ознаками фіктивності; використанням пов'язаних з НПО осіб; оплатою НПО послуг, вартість яких складно оцінити; використанням НПО суб'єктів господарювання з ознаками фіктивності.

Водночас, Держфінмоніторингом встановлені індикатори підозрілості фінансових операцій, учасниками яких є НПО, їх донори, партнери, контрагенти, перелік яких наведений вище у V Розділі Огляду. У більшості випадків НПО використовувалися для перенаправлення коштів.

Також для підвищення ефективності заходів для зниження ризиків використання НПО у схемах ВК/ФТ/РЗМЗ/ІЗ, рекомендуємо, крім зазначених вище виявлених індикаторів, застосовувати підходи у вивченні клієнтів та їх фінансових операцій, які передбачені наступними документами:

- постанова Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65 «Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу» (Додатки: 7. Заходи щодо неприбуткових організацій; 19. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу; 20. Індикатори підозрілості фінансових операцій);

- постанова правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 «Про затвердження Положення про здійснення установами фінансового моніторингу» (Додатки: 18. Критерії ризику ВК/ФТ; 19. Індикатори підозрілості фінансових операцій);

- наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2022 № 465 «Про затвердження Критеріїв ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення»;
- щорічні типологічні дослідження Держфінмоніторингу.

VIII. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ НПО

За результатами типологічних та ситуаційних досліджень FATF встановлені різні джерела та види інформації для виявлення випадків та ризиків незаконного використання сектора НПО терористичними утвореннями, які наведені у таблиці.

Джерела та види інформації щодо НПО

Джерела інформації	Види інформації
Інформація органів, відповідальних за регулювання НПО	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ініціативні повідомлення громадян; ▪ Дані, що надаються інформаторами; ▪ Результати перевірок існуючих та створюваних НПО; ▪ Збір та аналіз обов'язкової звітності НПО: <ul style="list-style-type: none"> - інформація про програми та діяльність; - інформація про керівників та інших внутрішніх суб'єктів; - інформація про партнерів та інших зовнішніх суб'єктів; - інформація про джерела та одержувачів ресурсів; - інформація про фінансову діяльність; ▪ інформація, що добровільно (ініціативно) надається НПО.
Інформація з відкритих джерел	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Статті в засобах масової інформації та з інших відкритих джерел; ▪ Перелік осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції; ▪ Списки терористичних організацій; ▪ Відкриті бази даних компаній та установ; ▪ Веб-сайти НПО та пов'язаних з ними організаціями; ▪ Інша інформація з Інтернету.
Інформація ПФР та інша фінансова інформація	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повідомлення, що направляються до ПФР; ▪ Дані аналізу фінансової інформації, який здійснює ПФР.
Інформація, що стосується національної безпеки	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Результати оцінки загроз та ризиків; ▪ Геополітичні оцінки; ▪ Розвідувальна та інша інформація з обмеженим доступом.
Інформація правоохоронних органів	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Матеріали кримінальних справ; ▪ Зв'язки між внутрішніми та зовнішніми суб'єктами НПО за кримінальними розслідуваннями; ▪ Зв'язки НПО зі злочинцями та злочинністю; ▪ Результати обшуків та аналізу вилучених документів; ▪ Розвідувальна та інша інформація з обмеженим доступом.
Інформація отримана з інших юрисдикцій	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Інформація від іноземних партнерів НПО; ▪ Інформація від іноземних компетентних органів (державний сектор); ▪ Розвідувальна інформація від іноземних органів національної безпеки; ▪ Розвідувальна інформація від іноземних правоохоронних органів; ▪ Розвідувальна інформація від іноземних ПФР; ▪ Інформація від іноземних регулюючих органів.

У своїй діяльності НПО для здійснення контролю партнерів та клієнтів можуть використовувати наступні джерела інформації:

- дані з державних реєстрів;
- дані з відкритих публічних джерел;
- публічні та адресні повідомлення правоохоронних органів;
- онлайн-сервіси перевірки компаній;
- результати журналістських розслідувань тощо.

Використання НПО автоматизованих процедур збирання та аналітичної обробки інформації з відкритих джерел є важливим кроком для підтримки прийняття управлінських рішень, підвищення рівня ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Одержання додаткової інформації з публічних інформаційних ресурсів контролюючих (державних) органів та приватних організацій є важливим кроком для аналізу схем ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Базовим напрямком збору інформації залишається використання пошукових систем (Google, Bing, DuckDuckGo та інші).

Звичайно, спрощує пошук інформації використання методик використання таких систем (застосування спеціальні пошукові оператори або функції) та розроблених спеціальних плагінів до таких систем). Ціль використання систем це отримати найбільш релевантні результати.

Держфінмоніторинг систематично проводить роботу щодо виявлення публічних інформаційних джерел для отримання додаткової інформації.

Деякі корисні посилання наведені у типологічних дослідженнях Держфінмоніторингу за минулі періоди. Корисні посилання зазначаються відповідно до тематики дослідження.

Актуальні відкриті джерела, що стосуються широкого кола питань наведено нижче.

8.1. Тероризм

Тероризм	
<p style="text-align: center;">Держфінмоніторинг</p> <p>https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/protidija-terorizmu/perelik-terroristiv</p>	<p>Перелік осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції</p>
<p style="text-align: center;">Сайт «Миротворець»</p> <p>https://myrotvorets.center</p>	<p>Центр дослідження ознак злочинів проти національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.</p>
<p style="text-align: center;">Державний департамент США</p> <p>https://www.state.gov/country-reports-on-terrorism-2/</p>	<p>Перелік країн, що підтримують тероризм.</p>
<p style="text-align: center;">Офіс Генерального прокурора України</p> <p>https://gp.gov.ua/detectable</p>	<p style="text-align: center;">Список підозрюваних магістральної справи «24 лютого»</p> <p>«Магістральна» кримінальна справа щодо повномасштабного вторгнення РФ в Україну.</p>
<p style="text-align: center;">Служба безпеки України</p> <p>https://ssu.gov.ua/u-rozshuku</p>	<p>Розшук осіб, які звинувачуються у вчиненні злочинів проти основ національної безпеки.</p>
<p style="text-align: center;">Реєстр російських воєнних злочинців</p> <p>https://rwc.shtab.net/</p>	<p>Громадська організація «Антикорупційний штаб» разом зі «Слідство.Інфо» створили онлайн-мапу «Російські воєнні злочинці».</p> <p>Онлайн-реєстр містить персональні дані військових російської армії, ідентифікованих осіб полонених росіян, а також вбитих під час війни в Україні росіян.</p>
<p style="text-align: center;">Рух ЧЕСНО</p> <p>https://www.chesno.org</p>	<p style="text-align: center;">Реєстр зрадників</p> <p>База даних про українських державних зрадників: політиків, медійників, юристів та правоохоронців. Дізнайтесь імена колаборантів і повідомляйте про факти співпраці з ворогом.</p> <p>Рух ЧЕСНО – це громадська організація з експертизою у сферах парламенту і місцевого</p>

	самоврядування, політичних фінансів та виборів.
--	---

8.2. Списки РБ ООН

Зведений список Ради Безпеки ООН

Рада Безпеки ООН	Зведений перелік фізичних і юридичних осіб, до яких застосовуються заходи, введені Радою Безпеки ООН.
https://www.un.org/securitycouncil/content/un-sc-consolidated-list	
https://scsanctions.un.org/search/	

8.3. Дані щодо фізичних осіб

Дані щодо фізичних осіб

http://wanted.mvs.gov.ua/searchperson	Міністерство внутрішніх справ України Особи, які переховуються від органів влади. Набір даних містить інформацію щодо осіб, які переховуються від органів влади. Інформація в наборі розділена на окремі ресурси, кожен з яких відповідає вказаній щодо нього інформації.
https://data.gov.ua/dataset/7c51c4a0-104b-4540-a166-e9fc58485c1b	
https://corruptinfo.nazk.gov.ua	Національне агентство з питань запобігання корупції Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

8.4. Перевірка чинності документів

Перевірка чинності документів

Державна міграційна служба України (ДМСУ)	База даних недійсних, викрадених або втрачених документів, що посвідчують особу.
https://dmsu.gov.ua/services//nd.html	

Міністерство внутрішніх справ України (Єдиний державний веб-портал відкритих даних)	Інформація про викрадені/втрачені/недійсні паспорти громадян України.
--	---

https://wanted.mvs.gov.ua/passport	
---	--

8.5. Санкції

Рада національної безпеки і оборони України	Державний реєстр санкцій
https://drs.nsd.gov.ua/	Реєстр створено з метою надання безоплатного публічного доступу до актуальної та достовірної інформації про суб'єктів, щодо яких застосовано санкції.

http://www.me.gov.ua/SpecialSanctions/List?lang=ukUA&showFrgrn=True&company=linge	Міністерство економічного розвитку та торгівлі України Перелік осіб, до яких застосовані спеціальні санкції.
---	--

Міністерство фінансів США	OFAC публікує список осіб і компаній, які належать, контролюються або діють за чи від імені цільових країн.
https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/specially-designated-nationals-list-data-formats-data-schemas	Санкції, пов'язані з Україною та РФ.
https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/	У списку також перераховані окремі особи, групи та організації, зокрема, терористи та торговці наркотиками, визначені в рамках програм, які не стосуються конкретної країни.
https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/sanctions-programs-and-country-information/ukraine-russia-related-sanctions	У сукупності такі особи та компанії називаються «спеціально призначеними громадянами» або «SDN». Їхні активи заблоковані, і громадянам США, як правило, заборонено мати з ними справу.

Sanctions List Monitor	Sanctions List Monitor є частиною портфоліо послуг із запобігання фінансовим злочинам, спрямованих на зменшення витрат і ризиків, пов'язаних із дотриманням законодавства.
https://www.swift.com/our-solutions/compliance-and-shared-services/financial-crime-compliance/sanctions-solutions/sanctions-list-monitor	Sanction List Monitor – це безплатна служба SWIFT для користувачів, яка негайно повідомляє електронною поштою про зміни в певних списках санкцій.

<p>OpenSanctions https://www.opensanctions.org</p>	<p>OpenSanctions – це міжнародна база даних осіб і компаній, які мають політичні, кримінальні чи економічні інтереси.</p> <p>Проект об’єднує санкційні списки, бази даних політичних діячів та іншу інформацію про осіб, що становлять суспільний інтерес, в єдиний, простий у користуванні набір даних.</p>
<p>Фінансові санкції введені Великою Британією https://www.gov.uk/government/collections/financial-sanctions-regime-specific-consolidated-lists-and-releases</p>	<p>На цій сторінці перераховано всі фінансові санкції, запроваджені у Великій Британії за країнами, адміністраціями чи терористичними групами, зокрема:</p> <p><i>щодо РФ</i> https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-ukraine-sovereignty-and-territorial-integrity</p> <p><i>щодо РБ</i> https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-belarus</p>
<p>Санкції Європейського Союзу https://ec.europa.eu</p>	<p>ЄС запровадив масштабні обмежувальні заходи (санкції) проти росії, спочатку у відповідь на незаконну анексію Криму та навмисну повномасштабну агресію проти України.</p> <p>ЄС вимагає від росії негайного припинення військових дій, виведення збройних сил і військової техніки, поваги до територіальної цілісності, суверенітету й незалежності України.</p> <p>https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en</p>
<p>SanctionsExplorer https://sanctionsexplorer.org/</p>	<p>SanctionsExplorer спрощує вивчення питання завдяки поєднанню даних із багатьох державних джерел.</p> <p>Sanctions Explorer – це проєкт, ініційований співпрацею між Archer, колишньою некомерційною організацією з</p>

	<p>Берклі, яка використовує технології для покращення прав людини та безпеки людей, і C4ADS, некомерційною організацією, яка займається проведенням досліджень глобальних конфліктів і транснаціональної безпеки на основі даних і фактів. питань.</p> <p>Ітерація SanctionsExplorer була повністю розроблена командою даних і технологій C4ADS і призначена для поєднання поточних і історичних даних про санкції в усіх основних органах, що накладають санкції.</p>
--	--

8.6. Реєстри Міністерства юстиції України

Автоматизовані системи Єдиних та Державних реєстрів, що створюються відповідно до наказів Міністерства юстиції України

Реєстри Міністерства юстиції України	Оприлюднені дані з Єдиних та Державних реєстрів, що створюються відповідно до законодавства України.
https://nais.gov.ua/registers	
https://minjust.gov.ua/uniform_and_registry	Інформація про Єдині та державні реєстри.

8.7. Інформація Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку є державним колегіальним органом який регулює ринок цінних паперів.

https://www.nssmc.gov.ua	Сайт містить розділ «реєстри», який розкриває інформацію про діяльність з цінними паперами.
https://www.nssmc.gov.ua/forum-market-participants/services/open-data/#	Інформація про власників (в т.ч. пакетів голосуючих) акцій (5 відсотків і більше) акціонерних товариств.
https://www.nssmc.gov.ua/register/nahliad/kontrolnadiialnist	Реєстри правозастосування (емітенти з ознаками фіктивності, відсутність за місцезнаходженням, заборона торгівлі ЦП на біржах тощо).
Stockmarket http://stockmarket.gov.ua	Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів.

Smida http://smida.gov.ua	Інформація про діяльність фондового ринку.
---	--

8.8. Судові органи

Реєстр судових рішень

Реєстр судових рішень https://reyestr.court.gov.ua/	Єдиний державний реєстр судових рішень.
---	---

Стан розгляду справ https://court.gov.ua/fair/	Інформація щодо стадій розгляду судових справ.
---	--

8.9. Компанії, зареєстровані в Україні

Реєстраційні дані щодо компаній України

Інтернет адреси https://ca.ligazakon.net https://finap.com.ua https://youcontrol.com.ua https://opendatabot.ua https://vkursi.pro	Актуальні відомості та інформація щодо діяльності та даних суб'єктів господарювання, зареєстрованих в Україні.
---	--

8.10. Компанії, зареєстровані в іноземних юрисдикціях

Інформаційні ресурси щодо компаній нерезидентів

OpenCorporates https://opencorporates.com	OpenCorporates публікує дані юридичних осіб. Дані беруться з національних реєстрів підприємств у 140 юрисдикціях і представлені в стандартизованій формі.
--	---

Sayari https://sayari.com	Сервіс для бізнес-розвідки, медіа-розслідувачів та аналітичних підрозділів правоохоронних органів, орієнтований на збір документів та інформації про комерційний і фінансовий світ. Сервіс охоплює корпоративні реєстри, реєстри цивільних судових процесів, митні дані та дані про імпорту/експорт, право власності на землю та нерухомість, життєві записи, офіційні газети та державні закупівлі різних країн.
--	---

https://www.occrp.org	Центр з дослідження корупції та організованої злочинності
---	--

Центр з дослідження корупції та організованої злочинності – це міжнародне об'єднання засобів масової інформації та окремих репортерів, які займаються журналістськими розслідуваннями.

ОCCRP систематично публікує актуальні міжнародні журналістські розслідування актуальних схем з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, які базуються на витоку документів із різних державних та приватних структур щодо прихованої діяльності корумпованих чиновників та організованих злочинних угруповань.

https://aleph.occrp.org/	Глобальний архів дослідницького матеріалу для розслідувань. Платформа даних Aleph об'єднує архів поточних та історичних баз даних, документів, витоків та розслідувань. Ця мережа допомагає бачити зв'язки, знаходити вкрадені кошти, виявляти політичний вплив і розкривати корупцію.
---	--

https://offshoreleaks.icij.org	База даних офшорних витоків База містить інформацію щодо офшорних компаній, фондів і трастів із розслідувань Pandora Papers, Paradise Papers, Bahamas Leaks, Panama Papers та Offshore Leaks.
---	---

https://riskcenter.dowjones.com	Рішення з управління ризиками та комплаєнсу. Ресурс для перевірки структури власності.
---	---

Dato Capital	Онлайн база про компанії та їх директорів.
en.datocapital.com	
База містить інформацію про компанії зареєстрованих в Нідерландах, Великій Британії, Гібралтарі, Іспанії, Панамі, Кайманових Островах, Люксембурзі, Британських Віргінських Островах, Мальті, Кюрасао.	

Bureau van Dijk Electronic Publishing	Масштабна реєстраційна база про компанії, що зареєстровані у різних юрисдикціях по всьому світу.
https://www.bvdinfo.com	Незначну інформацію можна отримати безплатно (організаційно-правова форма, місце розташування, активна/неактивна), скориставшись онлайн сервісом пошуку.
Відкритий портал даних Європейського союзу	Доступ до відкритих даних, опублікованих установами та органами ЄС.
http://data.europa.eu/euodp/en/home	

8.11. Діяльність сумнівних інвестиційних проєктів

www.nssmc.gov.ua https://www.nssmc.gov.ua/activity/insha-diialnist/zakhyst-investoriv	З метою захисту прав споживачів фінансових послуг Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку здійснює моніторинг діяльності сумнівних інвестиційних проєктів.
---	--

Метою таких проєктів є заволодіння коштами громадян України шляхом надання уявлення щодо інвестування в різні фінансові активи та здійснення діяльності без відповідних дозвільних документів.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку публікує на офіційному сайті інформацію про інвестиційні проєкти, які відповідають ознакам сумнівності та можуть нести загрозу втрати коштів громадян України (діяльність/інша діяльність/захист інвесторів).

8.12. Набори корисних посилань

Посилання	Опис
https://www.maltego.com	Maltego – це гнучка розвідувальна платформа з відкритим вихідним кодом, яка може скоротити і прискорити запити. Для більш точних досліджень вона надає доступ до 58 джерел даних, дозволяє додавати дані вручну і містить бази даних з 1 мільйоном об'єктів. Функції візуалізації також дозволяють вибирати різні формати, такі як блокові, ієрархічні або кругові діаграми, а також додавати ваги та анотації для ще більш детального аналізу.

Огляд щодо використання неприбуткових організацій у цілях легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму (2021-2023 рр)

https://osintframework.com	OSINT Framework – це чудовий інструмент. Це зручніше, ніж самотійно досліджувати кожну доступну програму та інструмент, оскільки він містить все – від джерел даних до корисних зв'язків та успішних інструментів.
https://gijn.org/ru/resurs/poisk-dannyh-o-korporaciyah-i-ih-vladelcah/	Набір корисних посилань для пошуку даних про корпорації та їх власників.

8.13. Архів Інтернету

https://archive.org	Некомерційна організація створює цифрову бібліотеку, яка дозволяє отримати доступ до цифрового архіву Інтернету та всесвітньої павутини. Платформа періодично робить скріншоти вебсторінок і зберігає їх для подальшого використання.
https://cachedview.com	Інструмент для перегляду вмісту вебсторінки. Онлайн-інструмент, що підтримується Google і деякими іншими середовищами.

Для проведення пошуку інформації (OSINT) потрібно мати певні практичні та технічні знання використання інструментів та спеціалізованих платформ. Технології дозволяють збільшити якість та кількість отриманої інформації і може покращити процедури фінансового моніторингу.

Посилання на джерела даних для проведення OSINT та підходи для його постійно змінюються, що вимагає від користувача постійно оновлювати знання.